

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Սփիւռքը Ռեւէ Մէկուն Սեփականութիւնը Չէ

Հայ եկեղեցւոյ ներկայիս դիմագրաւած խոր տագնապը կը շարունակէ խռովեցնել Հայութեան միտքն ու հոգին միշտ յուսալով, որ Մայր Աթոռի գահին նստած Կաթողիկոսը իր մէջ կը գտնէ քաջութիւն՝ ընդառաջելու եկեղեցւոյ բարենորոգման կոչերուն, որպէսզի ազգովին դուրս գանք այս տխուր ու անբաղձալի վիճակէն:

Վերջերս բարձրացան ծայրեր, որոնք ներկայ տագնապին ամբողջ պատասխանատուութիւնը կ'ուզեն դնել Հայաստանի ներկայ իշխանութիւններուն վրայ՝ անտեսելով տագնապին բուն պատճառները, որոնք երբեք պարապութեան մէջ ծնունդ չառին: Այդ տեսակետը պաշտպանող խումբ մը հանրածանօթ սփիւռքահայեր, որոնց շարքին Նուպար Աֆէեան, Վաչէ Մանուկեան, Պերճ Սեդրակեան եւ մի քան ուրիշներ, հանդես եկած են բաց-նամակով, յայտարարելու համար, որ «անհատի, կառավարութեան կամ որեւէ արտաքին մարմնի կողմէ ցանկացած յարձակում եւ միջամտութիւն, եկեղեցւոյ կառավարման կամ գործունէութեան նկատմամբ ուղղակի ազդեցութիւն ունի աշխարհասփիւռ հայերու վրայ»: Անոնք կը յաւակնին խօսելու ամբողջ սփիւռքի անունով, չունենալով ոչ մէկ լիազօրութիւն այդ ուղղութեամբ: Ոչ միայն անոնք, այլ ոչ մէկ անհատ, կառոյց կամ քաղաքական կազմակերպութիւն իրաւունք չունի խօսելու ամբողջ սփիւռքի անունով: Սփիւռքը միշտ եղած է ու կը շարունակէ մնալ բազմաշերտ ու բազմակարծիք հաւաքականութիւն մը, որուն կը միաւորէ ազգային պատկանելութիւնն ու Հայրենիքի գոյութիւնը:

Նամակը ստորագրողները մէկ քայլ առաջ երթալով կը պահանջեն սփիւռքահայութենէն, դիմելու իրենց ապրած երկիրներու կառավարութիւններուն՝ միջոցներ ձեռք առնելու իրենց «կրօնական իրաւունքները պաշտպանելու» համար: Նման անհեթեթութիւն անսպասելի էր կեանք մէջ բաւական մեծ յաջողութիւններու հասած Հայ անհատներուն կողմէ, որոնք աւելի լաւ պէտք էր հասկնային իրենց արտայայտած իւրաքանչիւր արտայայտութեան իմաստը, որ այս պարագային կը հասնի անպատասխանատուութեան գազաբնակէտին:

«Կառավարութիւնը կը պահանջէ եկեղեցւոյ առաջնորդին հե-

Ռուսաստանի Շահերուն Վնասելը Չէ Եղած, Չկայ Եւ Պիտի Չըլլայ Մեր Օրակարգին Վրայ. Վարչապետը Փաշինեան

Ռուսաստանի շահերուն վնասելը չի եղած, չկայ եւ պիտի չըլլայ մեր օրակարգին վրայ, ոեւէ մէկը մեզ չի կրնար ներքաշել Ռուսաստանի դէմ գործելու տրամաբանութեան մէջ: Հանրային հեռուստաընկերութեան եթերով այս մասին ըսած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան՝ անդրադառնալով Ռուսաստանի հետ յարաբերութիւններուն:

«Մենք բոլոր տեղերում, մեր բոլոր գործընկերների հետ կիսում ենք հետեւեալ միտքը, որ Ռուսաստանի շահերին վնասելը չի եղել, չկայ եւ չի լինելու մեր օրակարգում, դա բացառուած է, ոեւէ մէկը մեզ չի կարող, եթէ նոյնիսկ փորձի, մինչեւ հիմա փորձեր չեն էլ արել, բայց ոեւէ մէկը չի կարող ներքաշել Ռուսաստանի դէմ գործելու տրամաբանութեան մէջ: Եւ նաեւ մենք ռուսաստանցի մեր գործընկերներին ենք ասում. «Գիտէ՞ք՝ մենք չենք կուռելու ձեզ հետ, մենք չենք վիճելու ձեզ հետ, մենք ձեզ հետ լեզուակռիւի մէջ չենք մտնելու, որովհետեւ մենք զնահատում

Վարչապետ Փաշինեան Հանրային Հեռուստաընկերութեան եթերով սփռուած հարցազրոյցի ընթացքին

ենք այն յարաբերութիւնները, որը մենք ունենք»,- ըսած է Փաշինեան: Ըստ վարչապետին՝ անձնական յարաբերութիւններու մակարդակը նոյնպէս պակաս կարեւոր չէ

այս առումով: Փաշինեան վստահեցուցած է, որ ինք շատ ջերմ եւ ուղիղ յարաբերութիւններ ունի

Տէյվիտ Ալեն Յայտնած Է Հայաստանի Հետ Պաշտպանութեան Ոլորտին Մէջ Համագործակցութիւնը Չարգացնելու ԱՄՆ Պատրաստակամութիւնը

Նախարար Սուրէն Պապիկեան եւ ԱՄՆ դեսպանութեան հաւատարմատար Տէյվիտ Ալեն հանդիպումի ընթացքին

Մէկ շաբթուան ընթացքին ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան երկու անգամ ընդունած է Հայաստանի մէջ ԱՄՆ դեսպանութեան գործերու ժամանակաւոր հաւատարմատար Տէյվիտ Ալենը: Ան յայտնած է Հայաստանի հետ պաշտպանութեան ոլորտին մէջ համագործակցութիւնը զարգացնելու ԱՄՆ պատրաստակամութիւնը, ինչպէս նաեւ աջակցութիւնը ՀՀ պաշտպանական բարեփոխումներու գործընթացին:

Նախարար Պապիկեան շնորհակտութեամբ է Տէյվիտ Ալենը՝ պաշտօնը ստանձնելու առիթով եւ մաղթած է յաջողութիւններ:

Հանդիպման ընթացքին քննարկուած են պաշտպանութեան բնագաւառին մէջ Հայաստան-ԱՄՆ համագործակցութեան վերաբերող հարցեր:

Սուրէն Պապիկեան ընդգծած է ՀՀ-ԱՄՆ համագործակցութեան կարեւորութիւնը այս ժամանակահատուածին, երբ Հայաստանը պաշտպանական բարեփոխումներու աշխուժ փուլի մէջ է: Անդրադարձ կատարուած է նաեւ երկկողմ ռազմատեխնիկական համագործակցութեան:

Զրուցակիցները յատկապէս կա-

Հրակր Շրջանի Հայութեան Փաստինայի Գոլորատո Պողոտային Վրայ Կառուցուելիք Շէնքի Մասին Կարելոր Ժողովի

Սբ. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին եւ Եկեղեցւոյ Յովսէփեան Դպրոցը կը հրաւիրեն եկեղեցւոյ ծուխի անդամները, դպրոց յաճախող աշակերտներու ծնողներն ու եկեղեցւոյ եւ դպրոցին մօտիկ բնակող դրացիները կարեւոր ժողովի մը որ տեղի պիտի ունենայ Չորեքշաբթի, 25 Փետրուար 2026-ի երեկոյցեան ժամը 7:00-ին, դպրոցի սրահին մէջ:

Ժողովին նիւթը պիտի ըլլայ եկեղեցւոյ դիմացը Գոլորատո պողոտային վրայ կառուցուելիք շէնքի մասին: Կառուցողը (Meta Housing) ընկերութիւնը կը ծրագրէ շէնքը վերածել մատչելի բնակարաններու (low income housing):

Եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը եւ դպրոցի ինստիտուտը մարմինը վերոյիշեալ ժողովին հրաւիրած են նաեւ շէնքը կառուցող ընկերութեան ներկայացուցիչներն ու Փաստինայի Քաղաքապետական Խորհուրդի անդամ՝ Ռիք Գօլը, որոնք մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի տան շէնքի կառուցման կապակցաբար եւ պիտի պատասխանեն երթեւեկի եւ այլազան հարցումներուն:

Շնորհակալութիւն ձեր ուշադրութեան համար:

«Թղթ» Հռչակագրերից Մինչև «Firebird» Կամ Հարաւային Կովկասի Ամերիկեան Վերածելունը

ԳՈՒ ԱՐԱՐԱՅԱՍԵԱՆ

ԱՄՆ փոխնախագահ ձեյ Տի Վենսը Ատրպէյճան կատարած այցի շրջանակներում Իլհամ Ալիևի հետ ստորագրեց Ատրպէյճանի եւ Ամն-ի կառավարութիւնների միջեւ ստորագրական գործընկերութեան խարտիայ: Հայաստանը ԱՄՆ-ի հետ նման փաստաթուղթ ստորագրել էր մէկ տարի առաջ՝ 2025 թ. Յունուարին:

Երկու ռազմավարական փաստաթղթերը, գուտ տեքստային համեմատութեան մէջ, ունեն արմատական տարբերութիւններ, սակայն ամէն ինչ միանշանակ չէ՞զգգ

1. Անվտանգութիւն եւ ռազմական կոմպոնենտ

Ատրպէյճանի հետ հռչակագիրն աչքի է ընկնում բարձր կոնկրետութեամբ՝ պաշտպանական նշանակութեան արտադրանքի ուղիղ վաճառքի հնարաւորութեամբ: Հայաստանի պարագայում փաստաթուղթն ի սկզբանէ աւելի շատ շեշտում էր պաշտպանական եւ անվտանգային ինստիտուցիոնալ բարեփոխումները եւ ռազմակրթական աջակցութիւնը: Բայց սա աւելի շատ արտայայտում է Հայաստանին յատկացուող դերի հարցում ԱՄՆ նախկին եւ գործող վարչակարգերի մօտեցումների տարբերութիւնը: Վենսի այցի ընթացքում յայտնի դարձավ Հայաստանին 11 մլն դոլարի V-BAT ԱԹՄ-ների տրամադրման գործարքի եւ FMS (Foreign Military Sales) ծրագրի մեկնարկի մասին:

ԱԹՄ-ների գործարքի թուա-

յին արտայայտութիւնը կարելի է ինչ-որ իմաստով սիմուլիկ համարել: Բայց դա հայկական օրակարգին հաղորդեց այն որոշակիութիւնը, որը բացակայում էր Հայաստանի հետ կնքուած հռչակագրում: Մնում է հասկանալ՝ հարաւորակասեան ռազմական մատակարարումները ԱՄՆ-ի համար գուտ բիզնէս շահեր են հետապնդելու, ինչն Ատրպէյճանը ակնյայտօրէն առաւելութիւն է ստանալու, թէ՞ զսպողական, որտեղ Հայաստանի դիրքերը կարող են ամրապնդուել:

2. Էներգետիկայ. խողովակաշարերն ընդդէմ «միջուկի»

Այս ոլորտում ամերիկեան ֆոկուսը Ատրպէյճանի էներգետիկ ռեսուրսներն են եւ կոմերցիոն տարանցման պոտենցիալը: «TRIPP»-ը, «միջին միջանցքի» կոնցեպտը ԱՄՆ-ի համար արժեւորում են Ատրպէյճանով այնքանով, որ այդ երկիրը իր դիրքով եւ ենթակառուցութեան վիճակով աւելի շահեկան դիրքում է: Սակայն Հայաստանի հետ «123 համաձայնագրի» ստորագրումը եւ փոքր մոդուլային ռէակտորների ոլորտում 9 մլրդ դոլարի խոստացուած ներդրումը նշանակում է Հայաստանի լիակատար էներգետիկ անջատում ռուսական տեխնոլոգիական շղթայից եւ երկարատեւ կապուածութիւն ամերիկեան տեխնոլոգիաների հետ:

3. Ժողովրդավարութիւն եւ ինստիտուտներ Ատրպէյճանական խարտիայում.

Այս բաժինը գրեթէ բացակայում է՝ տեղի տալով փոխադարձ

ռէալ, շօշափելի ակնկալիքներին: Հայաստանի հետ կնքուած փաստաթղթում, սակայն, այն առանցքային է: Այնտեղ նշուած է նաեւ վիզային գործընթացի դիւրացման մտադրութիւնը, ինչը լուրջ առաւելութիւն է ՀՀ քաղաքացիների համար: Սակայն Վենսի եւ Փաշինեանի երեւանցեան յայտարարութիւններում այս կոմպոնենտը նոր երանգաւորում ստացաւ. Ժողովրդավարութիւնը դիտարկուած է ոչ թէ որպէս ֆոն, այլ որպէս վստահելիութեան երաշխիք՝ NVIDIA-ի նման գերհզօր չիպեր եւ բարձր տեխնոլոգիաներ ստանալու համար՝ ի հարկէ, որպէս նախադրեալ ունենալով նաեւ Հայաստանի մտաւոր ներուժը:

Սակայն հռչակագրերը սոսկ շրջանակաւորում են որդեգրուած ուղղութիւնները: Դրանց իրական կշիռն այն նախագծերն են, որոնք մշակուած են իրական հողի վրայ:

Այս իմաստով TRIPP նախագիծը ԱՄՆ տարածաշրջանային չափումներում առանցքային գործօն է: Ատրպէյճանական փաստաթղթում այն չիշատակուած էր որպէս Նախընտանի հետ կապ: Հայաստանի հետ հռչակագրում խօսուած է աւելի լայն համատեքստի՝ «խաղաղութեան խաչմերուկ» նախագծի մասին: Ամերիկեան տեսլականում TRIPP-ը դիտարկուած է որպէս «միջին միջանցքի» կարեւոր բաղադրիչ: Հայաստանը յաջողել է TRIPP-ը ներկայացնել որպէս սեփական «խաղաղութեան խաչմերուկի» իրագործման գործիք՝ ամերիկեան մասնաւոր կապիտալի

ներգրաւմամբ: Ահա թէ ինչու է ԱՄՆ-ն ստանձնում ենթակառուցութեան կառուցման եւ ֆինանսաւորման պատասխանատուութիւնը: Հայաստանի շահն այստեղ արեւմտեան եւ յատկապէս ամերիկեան կապիտալի ֆիզիքական ներկայութիւնն է, ինչն աւելի զօրեղ անվտանգային երաշխիք է, քան ցանկացած փաստաթուղթ:

Միւս կարեւորագոյն գարգացումը, Հայաստանի հետ 2025 թ. սկզբին կնքուած ռազմավարական փաստաթղթի համեմատ, բարձր տեխնոլոգիաների «Firebird» մէգանախագծի իրականացումն է: Սա այն կէտն է, որտեղ Հայաստանը շրջանցում է Ատրպէյճանին: NVIDIA-ի չիպերի արտահանման թոյլտուութիւնը եւ Հայաստանում AI գործարանի կառուցումը հայկական կողմի համար ստեղծում են որակական առաւելութիւն, որը հիմնուած է ինտելեկտուալ, այլ ոչ թէ հում քային ռեսուրսի վրայ:

4. Հաւասարակշռութեան ամերիկեան բանաձեւը

Ուաշինկթընը տարածաշրջանում ստեղծում է բարդ, բայց կայուն հաւասարակշռութիւն՝ «ռեսուրսներ՝ տեխնոլոգիաների դիմաց» բանաձեւով:

ԱՄՆ-ն Ատրպէյճանին հաւասարակշռում է՝ թոյլ տալով նրան մնալ տարածաշրջանային էներգե-

Շար.ը էջ 7

Հայաստանը կը Պատրաստուի ԱՄՆ-ի Գլխաւորութեամբ Ներդրումներու Ալիքի Մը, Որ Կրնայ Գերազանցել 13 Միլիարդ Տոլարը. Bloomberg

Հայաստանը կը պատրաստուի ԱՄՆ-ի գլխաւորութեամբ ներդրումներու ալիքի մը, որ կրնայ գերազանցել 13 միլիարդ տոլարը եւ թուլացնել անոր երկարատեւ կախուածութիւնը Ռուսաստանէն: Ասիկա երկրի տարեկան տնտեսական արդիւնքի գրեթէ կէսն է: Այս մասին կը գրէ Bloomberg-ը:

Նշուած է, որ ԱՄՆ փոխնախագահ ձեյ Տի Վենսի՝ այս շաբաթ Հայաստան կատարած այցելութիւնը, ուր ան ստորագրեց մինչեւ 9 միլիարդ տոլարի քաղաքացիական միջուկային ոլորտի գործընկերութեան համաձայնագիր, կը նշանաւորէ Ուաշինկթընի եւ նախկին խորհրդային փոքր հանրապետութեան միջեւ կապերու հնարաւոր դրամատիկ խորացումը:

Արհեստական բանականութեան ծրագրի առանձին՝ 4 միլիարդ տոլարի ընդլայնումն ալ կրնայ նպաստել Հայաստանի 27 միլիարդ տոլարանոց տնտեսութեան հեռանկարներու բարելաւման:

«Թիւերը ինքնին բաւական նշանակալի են: Եթէ այս նախաձեռնութիւնները հեղինակութիւն ձեռք բերեն եւ ապահովեն երկարաժամկէտ կայունութեան զգացում մը, ատիկա կրնայ աւելցնել Հայաստանի գրաւչութիւնը պորտֆէլային հոսքերու, ուղղակի ներդրումներու եւ նոյնիսկ դրամական

փոխանցումներու համար», - ըսած է ING Bank-ի ԱՊՀ երկիրներու գլխաւոր տնտեսագէտ Տմիտրի Տոլգինը:

Նշուած է, որ այս կը պատահի այն բանէն ետք, երբ ԱՄՆ նախագահ Տոնալտ Թրամփ անցեալ տարուան Օգոստոսին Սպիտակ տան մէջ հիւրընկալեց Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը եւ Ատրպէյճանի առաջնորդ Իլհամ Ալիևը՝ նախնական խաղաղութեան համաձայնագրի ստորագրման համար, որ իր մէջ կը ներառէ նաեւ TRIPP-ը:

Թուրքիան, որ պաշտպանական պայմանագիր ունի Ատրպէյճանի հետ, քայլեր կը ձեռնարկէ Հայաստանի հետ 1993-էն փակ սահմանը բանալու եւ խորհրդա-

յին Միութեան փլուզումէն ետք առաջին անգամ դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատելու ուղղութեամբ:

Եւրոպական Միութիւնն ալ կ'ամրապնդէ կապերը Հայաստանի հետ, որ յայտարարած է ԵՄ-ին անդամակցելու ծրագիրներու մասին: Bloomberg-ի տուեալներուն համաձայն՝ 2031-ին մարտուղ Հայաստանի տոլարային պարտատոմսերու եկամտաբերութիւնը Հինգշաբթի օր նուազած է 4 բազային կէտով՝ հասնելով շուրջ երեք ամսուան ընթացքին ամենացած մակարդակին:

Ատոմային համագործակցութեան համաձայնագիրը իրաւա-

Շար.ը էջ 6

ՄԱՍԻՍ
ՇԱՐԱԹ ԱԹԵՐԹ

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԲՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի

ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ

ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԷ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆ

MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
<http://www.massisweekly.com>

(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August

ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$75.00, \$150.00 (First Class)
Canada \$ 250.00 (Air Mail)
Overseas \$400.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.

Periodicals Postage Paid
at Pasadena CA.
Please Send Address Change To
MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

«Ուժեղ Հայաստան» Կուսակցութեան Ցուցակը Պիտի Գլխաւորէ Նարեկ Կարապետեանը, Վարչապետի Թեկնածուն՝ Ս. Կարապետեան

Սամուէլ Կարապետեան

Չնայած «Ուժեղ Հայաստան»-ի վարչապետի թեկնածուն մի լիա-նատէր գործարար Սամուէլ Կարապետեանն է, սակայն կուսակցու-թեան նախընտրական ցուցակը պի-տի գլխաւորէ անորա եղբորորդին՝ Նարեկ Կարապետեանը:

«Կարապետեան Նարեկը հան-դիսանալու է անցումային ժամա-նակահատուածի համակարգողը, երաշխաւորը, որպէսզի իրակա-նացուի սահմանադրական փոփո-խութիւնը Ազգային ժողովի կող-մից», - ըստ «Ուժեղ Հայաստանի» Քաղաքական խորհուրդի ան-դամ Արամ Վարդեանեանը:

ՔՊ-ական Արթուր Յովհան-նիսեանն ալ նշեց. «Հնարաւոր չի իրենց ցնորամիտ, հակասահմա-նադրական, հակափողովորդավարա-կան, հակապետական, հակահայկա-կան մտքերն իրականացնել»:

Սամուէլ Կարապետեանը չի կրնար ըլլալ ոչ վարչապետի եւ ոչ ալ պատգամաւորի թեկնածու, քա-

Նարեկ Կարապետեան

նի որ գործարարը Հայաստանէն բացի, նաեւ Ռուսաստանի ու Կիւպ-րոսի քաղաքացի է:

Սահմանադրութեան 148-րդ յօդուածը յստակ կը սահմանէ՝ վարչապետի թեկնածուն վերջին 4 տարին պէտք է ըլլայ միայն Հա-յաստանի քաղաքացի եւ վերջն 4 տարուան մէջ մշտապէս բնակած ըլլայ Հայաստանի մէջ: Սա կը նշանակէ, որ Սամուէլ Կարապետեանը չի կրնար ընդգրկուի «Ու-ժեղ Հայաստանի» նախընտրական ցուցակին մէջ: Հետեւաբար նո-րաստեղծ ուժը մտադիր է յաղթել ընտրութիւնները, որմէ յետոյ փո-խել վարչապետին վերաբերուող սահմանադրական դրոյթը եւ Սամ-ուէլ Կարապետեանին վարչապետ դառնալու հնարաւորութիւն տալ:

Մինչ այդ, կը նախատեսեն, որ անցումային ղեկավարի կամ վար-չապետի պարտականութիւնը պի-տի կատարէ Նարեկ Կարապետեա-նը:

«Մայր Հայաստան»-ը Ընտրութիւններուն Պիտի Մասնակցի «Բարգաւաճ Հայաստան»-ի Հետ

«Մայր Հայաստան» կուսակցութեան առաջնորդ Անդրանիկ Թեւանեան

«Մայր Հայաստան» կուսակ-ցութիւնը Ազգային ժողովի ընտ-րութիւններուն պիտի մասնակցի «Բարգաւաճ Հայաստան»-ին (ԲՀԿ) հետ համատեղ՝ «Առաջարկ Հա-յաստանին» ծրագրով: Այս մասին պաշտօնապէս յայտարարուեցաւ փետրուար 15-ին՝ կուսակցութեան համագումարին:

«Մայր Հայաստան»-ի առաջ-նորդ Անդրանիկ Թեւանեան նշեց, որ քննարկումներու եւ երկխօսու-թեան բերուածով դրական համա-րած են Գաղտնի Մատուցանի» (Առա-ջարկ Հայաստանին» ծրագիրը եւ անով ալ պիտի մասնակցին յառա-ջիկայ խորհրդարանական ընտ-

րութիւններուն:

Ան յայտնեց, որ «Մայր Հա-յաստանը» պիտի դառնայ «Առա-ջարկ Հայաստանին» ծրագրի հա-մահեղինակ ու իր գաղափարներով, լուծումներով պիտի հարստացնէ զայն:

Ազգային ժողովի ընտրու-թիւնները տեղի պիտի ունենայ Յունիս 7-ին: ԲՀԿ առաջնորդ Գա-ղտնի Մատուցանի յայտնած էր, որ իր «Առաջարկ Հայաստանին» նա-խընտրական ծրագիրը քաղաքա-կան, հանրային «Նոյեան տապան» պիտի ըլլայ, ուր պիտի հաւաքուին բոլոր հետաքրքրական առաջարկ-ներն ու լուծումները:

Հրայր Թովմասեանի Լիազօրութիւնները Դադրեցուած Են. Ան Այլեւս ՄԴ Դատաւոր Զէ

Հրայր Թովմասեանը այլեւս Սահմանադրական դատարանի դա-տաւոր չէ: Թովմասեանի լիազօ-րութիւնները դադրեցուած են անոր վերաբերեալ մեղադրական դա-տավճիռին հիմքով:

Առաջին ատենի ընդհանուր իրաւասութեան դատարանը 2024 թուականի Սեպտեմբեր 20-ին եր-կու դրուագով մեղաւոր ճանչցած էր Հրայր Թովմասեանը՝ արդարա-դատութեան նախարար աշխատած ժամանակահատուածին պաշտօնի լիազօրութիւնները չարաշահելու համար, եւ զայն ազատած էր քրէ-ական պատասխանատուութենէն վաղեմութեան ժամկէտները ան-ցած ըլլալու հիմքով:

Դատավճիռին դէմ դատախա-զը վերաքննիչ բողոք ներկայացու-ցած էր, իսկ պաշտպանները խնդրած էին ճանչնալ Թովմասեանի անմե-ղութիւնը: Վերաքննիչ հակափոա-ծութեան դատարանը մերժած էր բողոքները եւ դատավճիռը անփո-փոխ թողած էր: Գլխաւոր դատա-խազը, մեղադրեալը եւ անոր պաշտ-պանը այս որոշման դէմ ներկայա-ցուցած էին վճռաբեկ բողոքներ:

Հրայր Թովմասեան

Վճռաբեկ դատարանի հակափ-տածութեան պալատը 2026 թուա-կանի Փետրուար 12-ին որոշում կայացուցած է ներկայացուած բո-ղոքները վարույթ ընդունելը մեր-ժելու մասին, ինչ որ կը նշանակէ, որ Հրայր Թովմասեանի վերաբեր-եալ կայացուած մեղադրական դա-տավճիռը 2026 թուականի Փետր-ուար 12-էն մտած է օրինական ուժի մէջ:

Վալերի Օսիպեանի Եւ Ռոպերթ Մելքոնեանի Նկատմամբ Քրեական Հետապնդումներ

Վալերի Օսիպեան Եւ Ռոպերթ Մելքոնեան

«Մարտ 1»-ի քրէական վա-րույթի շրջանակներուն մէջ քրէա-կան հետապնդումներ չարուցուած են նախկին պաշտօնատար անձերու նկատմամբ: Այս մասին յայտնած են Հակափոստածութեան կոմիտէին:

«2008-ի Մարտի 1-ին ոստի-կանութեան տարբեր ստորաբաժա-նումների կողմից բռնութեան եւ յատուկ միջոցների գործադրմամբ Երեւան քաղաքի «Ազատութեան» հրապարակում նստացոյց անող խա-ղաղ ցուցարարներին ցրելու գոր-ծողութիւնները կազմակերպելու համար մեղադրանքներ են ներկա-յացուել նշուած ժամանակահատ-ուածում ՀՀ ոստիկանութեան Երե-

ւան քաղաքի վարչութեան պարե-կապահակակետային գնդի հրամա-նատարի եւ նրա տեղակալի պաշ-տօնները զբաղեցրած անձանց», - յայտնած են Հակափոստածութեան կոմիտէին:

2008-ին ոստիկանութեան Երե-ւան քաղաքի վարչութեան պարե-կապահակակետային գոնդի հրա-մանատարը Ռոպերթ Մելքոնեանն էր (առաւել յայտնի «Բազազ» ծածկանունով), անոր տեղակալը՝ Վալերի Օսիպեանը: Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան յեղափոխութե-նէն յետոյ՝ 2018-ին, Վալերի Օսիպ-եանը նշանակած էր ոստիկանա-պետ:

Ընտրողներու Թիւը՝ 2 Միլիոն 489 Հազար 31

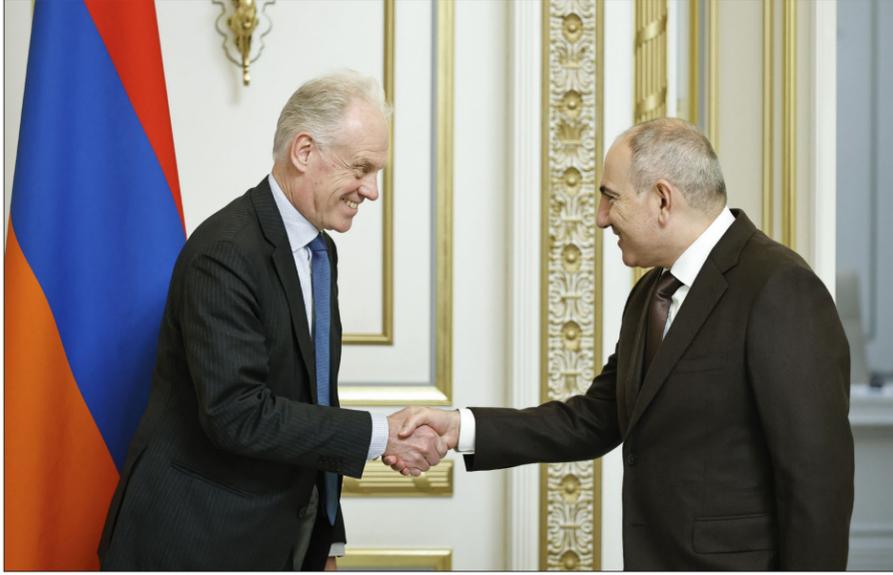
Հայաստանի մէջ Յունիս 7-ին կայանալիք խորհրդարանական ընտրութիւններու ընտրողներու թիւը 2 միլիոն 489 հազար 31 է: Կեդրոնական Ընտրական Յանձնաժողովի նախագահ Վահագն Յովակիմ-եանին այս մասին գրաւոր տեղեկացուցած է Ներքին գործերու նախարարութեան Գաղթի եւ քաղաքացիութեան ծառայութեան պետ Նելլի Դաւթեանը:

Ընտրական օրէնսգիրքի պահանջին համապատասխան տրամադր-ուած տեղեկանքին մէջ ներկայացուած է ընտրողներու թիւը ըստ մարզերու եւ Երեւանի վարչական շրջաններու:

Ըստ այդմ՝ մայրաքաղաքին մէջ ընտրողներուն ընդհանուր թիւը 843 հազար 278 է, մարզերէն ընտրողներուն ամենամեծ թիւը Կոտայքի մարզին մէջ է՝ 238 հազար 979, ամենափոքրը՝ Վայոց Ձորի մէջ՝ 43 հազար 751:

ԼՈՒՐԵՐ

Նիկոլ Փաշինեան Եւ Կերթ Եան Քուփման Քննարկած Են Հայաստան-ԵՄ Համագործակցութեան Ընթացիկ Ծրագրերը

Փաշինեան կ'ընդունի Եւրոպական Յանձնաժողովի ընդլայնման հարցերով գլխաւոր տնօրէն Կերթ Եան Քուփմանի

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ընդունած է Եւրոպական Յանձնաժողովի հարեւանութեան եւ ընդլայնման բանակցութիւններու հարցերով գլխաւոր տնօրէն Կերթ Եան Քուփմանի գլխաւորած պատուիրակութիւնը:

Վարչապետը ողջունած է պատուիրակութեան այցը Հայաստան եւ ընդգծած է Հայաստան-Եւրոպական Միութիւն համագործակցութեան շարունակական խորացման կարեւորութիւնը: Նիկոլ Փաշինեան բարձր գնահատած է Եւրոպական Միութեան հետեւողական աջակցութիւնը Հայաստանի մէջ ժողովրդավարական հիմնարկներու ամրապնդման, օրէնքի գերակայութեան, տնտեսական զարգացման եւ պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումներու գործընթացին մէջ:

Կերթ Եան Քուփման վերահաստատած է Եւրոպական Յանձնաժողովի պատրաստակամութիւնը՝ շարունակելու աջակցութիւնը Հայաստանի մէջ իրականացուող բարեփոխումներուն եւ ընդգծած է ԵՄ-Հայաստան գործընկերութեան

ընդլայնման ուղղութեամբ արձանագրուած յառաջընթացը: Ան կարեւորած է համագործակցութեան զարգացումը տնտեսական դիմակայունութեան, թրուայնացման եւ ենթակառուցուածքներու զարգացման ոլորտներուն մէջ:

Հանդիպման ընթացքին կողմերը քննարկած են Հայաստան-ԵՄ համագործակցութեան ընթացիկ ծրագրերը, ինչպէս նաեւ ապագայ նախաձեռնութիւնները՝ ուղղուած տնտեսական հնարաւորութիւններու ընդլայնման, ներդրումային միջավայրի բարելւման եւ տարածաշրջանային կայունութեան ամրապնդման:

Անդրադարձ կատարուած է նաեւ տարածաշրջանային զարգացումներուն եւ խաղաղութեան օրակարգին: Վարչապետ Փաշինեան ներկայացուցած է Հայաստանի կառավարութեան դիրքորոշումները՝ ուղղուած տարածաշրջանին մէջ կայուն եւ տեւական խաղաղութեան հաստատման:

Կողմերը վերահաստատած են սերտ համագործակցութիւնը շարունակելու երկկողմ պատրաստակամութիւնը:

Ամերիկեան Փոքր Հզօրութեան Հիւլեակն Ելեկտրակայաններու Օգտագործումը Հարցեր Կ'առաջացնեն. Ձախարովա

«Ամերիկեան փոքր հզօրութեան հիւլեակն ելեկտրակայաններու արհեստագիտութիւնը օգտագործելու Հայաստանի ընտրութիւնը հարցեր կ'առաջացնէ»: Ճեպարոյցի ժամանակ այս մասին ըսած է Ռուսաստանի ԱԳՆ պաշտօնական ներկայացուցիչ Մարիա Չախարովա:

«Ուաշինկթընի կողմէ առաջարկուող փոքր հզօրութեան հիւլեակն ելեկտրակայաններ գոյութիւն չունին, եւ անոնք չկան ոչ միայն ԱՄՆ տարածքին, անոնք առհասարակ սկզբունքօրէն գոյութիւն չունին, միայն թուղթի վրայ են», - ըսած է Չախարովա:

Ան նշած է, թէ վեներալ այցին ժամանակ Երեւանի մէջ յայտարարուած 9 միլիառ տոլար արժողութեամբ փոքր մոտոլային ռէաքթորներու կառուցման նախագիծին վերաբերեալ որեւէ յստակ մանրամասնութիւն չէ ներկայացուած:

«Այդ յաւելեալ հետաքրքրութիւն յառաջացուց թեմային

Ռուսաստանի ԱԳՆ պաշտօնական ներկայացուցիչ Մարիա Չախարովա

շուրջ: Ի՞նչ են այդ ռէաքթորները, եւ անոնք արդէն ո՞ւր կը շահագործուին: Ծարք մը հայկական լրատուական միջոցներ շտա-

Արգիլուած Է Գարեգին Բ.-ին Լքել Երկիրը

Աւստրիոյ մէջ կայանալիք Եպիսկոպոսաց ժողովէն երկու օր առաջ Դատախազութիւնը քրէական գործ յարուցած է Հայ առաքելական եկեղեցւոյ հովուապետին նկատմամբ եւ արգիլած է Գարեգին Բ.-ին լքել երկիրը:

«Դատախազութիւնը քրէական հետապնդում է յարուցել Ամենայն հայոց կաթողիկոսի նկատմամբ եւ քննիչն էլ փորձել է հարցաքննել վեհափառ հայրապետին», - նշեց փաստաբան Արա Զոհրապեան:

Փաստաբան Զոհրապեան կը մանրամասնէ, որ կաթողիկոսը կը մեղադրուի դատական արարքի կատարման խոչընդոտելու համար, գործով մը որով շաբաթներ առաջ մեղադրուեցան եկեղեցւոյ վեց բարձրաստիճան հոգեւորականներ, այդպիսով անհնար դարձնելով նաեւ անոնց մասնակցութիւնը Աւստրիոյ ժողովին:

«Սա ուղիղ միջամտութիւն է եկեղեցու ներքին գործերին: Աւստրիայում փետրուարի 16-19-ը տեղի

Գարեգին Բ. Կաթողիկոս

էր ունենալու Եպիսկոպոսաց ժողով, ու այս գործողութեամբ, ինչպէս նաեւ վեհափառ հայրապետի ելքի արգելք դնելով, որպէս խափանման միջոց, խոչընդոտում է Եպիսկոպոսաց ժողովի անցկացումը», - նշեց փաստաբանը:

Ռուբէն Վարդանեան Դատապարտուած Է 20 Տարուայ Բանտարկութեան

Այսօր Պաքուի գինուորական դատարանին մէջ ընթերցուած է Ռուբէն Վարդանեանի դատավճիռը, որ Ատրպէյճանի մէջ կը մեղադրուի «Խաղաղութեան եւ մարդկութեան դէմ ուղղուած յանցագործութիւններու, պատերազմական

յանցագործութիւններու, ահաբեկչութեան, ահաբեկչութեան ֆինանսաւորման եւ այլ ծանր յանցագործութիւններու մէջ»:

Դատարանին որոշմամբ Վարդանեան դատապարտուած է 20 տարուայ բանտարկութեան:

Ռուսաստանի Դաշնութիւնը Մեկնաբանած Է Ընդ Տի Վեներալ Այցը Տարածաշրջան

Հայաստանն ու Ատրպէյճանը ունին բոլոր իրաւունքները յարաբերութիւններ կառուցելու որեւէ այլ երկրի, այդ շարքին՝ Միացեալ Նահանգներու հետ, քանի որ անոնք ինքնիշխան պետութիւններ են: Այս մասին յայտնած է Քրեմլինի մամուլի խօսնակ Տմիթրի Փեսքով՝ մեկնաբանելով ԱՄՆ փոխնախագահ Ճէյ Տի Վենսի պաշտօնական այցը Հայաստան ու Ատրպէյճան:

«Մենք ունինք երկկողմ յարաբերութիւններու լայն շրջանակ եւ Պաքուի, եւ Երեւանի հետ, որ կը տարածուի բոլոր հնարաւոր ոլորտներուն վրայ: Սա կը ներառէ փոխհասակատ առեւտրատնտեսական համագործակցութիւն, փոխադարձ ներդրումներ, մշակութային յարաբերութիւններ եւ այլն», - պատասխանած է Քրեմլինի խօսնակը այն հարցումին, թէ արդեօք հանրապետութիւններու խորացող համագործակցութիւնը Միացեալ Նահանգներու հետ հիւլեակն ուժանիւթի եւ ռազմատեխնիկական համագործակցութեան ոլորտին մէջ մտահոգութիւններ կ'առաջացնէ:

Փեսքով չի շեղուցած է, որ Ռուսաստանն ու Հայաստանը կը միաւորեն համարկման նախագիծերը եւ Եւրասիական տնտեսական հանրութիւնը: Ան ընդգծած է, որ այս կազմակերպութեան դերը հանրապետութեան տնտեսական զարգացման բարձր կշռոյթներու պահպանման գործին մէջ ակնյայտ է եւ յոյս յայտնած է, որ Ռուս-հայաստանեան համագործակցութիւնը կը

Քրեմլինի մամուլի խօսնակ Տմիր Փեսքով

շարունակուի: Մամուլի քարտուղարը յաւելած է, որ Հայաստանին մէջ դեռ կան հին խորհրդային հիւլեակն ելեկտրակայաններ, որոնք «իհարկէ, խորհրդային նախագիծով են եւ ռուսական նախագծով»: Ան ընդգծած է, որ Ռուսաստանը մրցակցային առաւելութիւն ունի միջուկային ոլորտին մէջ, նշելով որ այն «կրնայ ապահովել աւելի լաւ որակ յառաջիկայ տարիներու ընթացքին՝ աւելի ցած արժէքով»:

Փետրուար 9-ին ԱՄՆ փոխնախագահ Ճէյ Տի Վենսի եւ ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի միջեւ բանակցութիւններէն յետոյ ստորագրուած է միջուկային ուժանիւթի խաղաղ օգտագործման ոլորտին մէջ համագործակցութեան մասին համաձայնագիր:

պեցին լուրը մատուցել որպէս Ուաշինկթընի կողմէ հանրապետութեան տնտեսութեան մէջ կա-

Տեղական Ընկերությունները Առաջին Անգամ Ըլլալով Ռազմական Արտադրանք Արտահանելու Արտոնագիր Ստացած են. Հայրապետեան

Տեղական ռազմարդիւնաբերական ընկերութիւնները առաջին անգամ ըլլալով ռազմական արտադրանք արտահանելու արտոնագիր ստացած են: Այս մասին յայտնած է բարձր արհեստագիտական արդիւնաբերութեան նախարար Մխիթար Հայրապետեան:

Ըստ նախարարին, սա բացառիկ է, քանի որ նախապէս հայկական ընկերութիւնները կեդրոնացած էին բացառապէս սեփական գինուած ուժերու կարիքներու բաւարարման վրայ:

Հայրապետեան նշած է, որ 2023-2025-ի ընթացքին ՀՀ կառավարութիւնը ռազմարդիւնաբերական համալիրին շուրջ 172 միլիարդ դրամի պետական պատուէր յատկացուցած է, ինչ որ թոյլ տուած է առաջատար ընկերութիւններուն մեծցնել իրենց արտադրական եւ արհեստագիտական հզօրութիւնները:

«Մի քանի ընկերութիւն տեսաւ այդ հնարաւորութիւնը, կարողացաւ գրազէտ կերպով բանակցութիւններ վարել եւ գտնել իր համար շուկաներ», - նշած է նախարարը՝ յաւելելով, որ արտահանման թոյլտուութիւնները տրուած են քաղաքական եւ տնտեսական բոլոր վտանգներու գնահատումէն յետոյ:

Ան ընդգծած է, որ ռազմարդիւնաբերութիւնը կը դիտարկուի որպէս տնտեսութեան կարեւորագոյն հատուած եւ արտահանելի ճիւղ: Անվտանգային նկատառումներէն ելլելով նախարարը գերծ մնացած է արտահանող արտադրատեսակներու եւ ուղղութիւններու վերաբերեալ մանրամասներ յայտնելէ:

Ըստ նախարարին՝ այն, ինչ հնարաւոր դարձած է 2025-ին,

Բարձր արհեստագիտական արդիւնաբերութեան նախարար Մխիթար Հայրապետեան

իրագործելի չէր նախորդ տարիներուն, քանի որ արդիւնաբերութիւնը ընդամէնը քանի մը տարուայ պատմութիւն ունի եւ կ'անցնի բնականոն զարգացման ճանապարհ:

Անդրադառնալով ամերիկեան Shield AI ընկերութեան «V-BAT» տեսակի անօդաչու թռչող սարքերու ձեռքբերման՝ Մխիթար Հայրապետեան պարզաբանած է, որ հայկական ընկերութիւնները նմանատիպ արհեստագիտական լուծումներով արտադրանք դեռ չեն առաջարկեր: Նախարարը փաստած է, որ եթէ տեղական արտադրողները ունենային համապատասխան մրցունակ արտադրութիւն, ապա ներմուծման հարց չէր յառաջանար, քանի որ իր գլխաւորած գերատեսչութեան մանտաթը տեղական արտադրանքի խրախուսումն է:

Դատախազութիւնը կը Պահանջէ Վաիէ Յակոբեանէն Բռնագանձել 12 Անշարժ Եւ Շարժական Գոյքեր, Շուրջ 21 Միլիոն Տոլար

Հակակոռուպցիոն դատարանը վարոյթ ընդունած է Գլխաւոր դատախազութեան՝ ապօրինի ծագում ունեցող գոյքի բռնագանձման վերաբերեալ հերթական հայցադիմումը:

Գլխաւոր դատախազութեան ապօրինի ծագում ունեցող գոյքի բռնագանձման գործերով վարչութիւնը պահանջ ներկայացուցած է դատարանին՝ Միւնիքի մարզի նախկին մարզպետ, ՀՀ Ազգային ժողովի նախկին պատգամաւոր Վահէ Ալպերթի Յակոբեանից եւ անոր փոխկապակցուած անձերէ՝ կնոջ՝ Էլիզապէթ Պետրոսեանէն, Վահէ Յակոբեանի եղբայր Կարէն Յակոբեանէն, Կարէն Յակոբեանի կնոջ՝ մէն, դուստրերէն եւ Վահէ Յակոբեանի ծնողներէն յօգուտ Հայաստանի Հանրապետութեան բռնագանձել՝

- 9 անշարժ գոյք.
- 3 փոխադրամիջոց.
- 1 ընկերութիւններու մասնակցութիւն.
- 4 փոխառութեան պահանջի իրաւունք՝ ընդհանուր 122 միլիոն 614 հազար դրամի չափով.
- 2 պարտատուս՝ ընդհանուր 741 հազար տոլար արժէքով.
- 2 աւանդ՝ ընդհանուր 240

Ազգային ժողովի նախկին պատգամաւոր Վաիէ Յակոբեան

հազար տոլարի չափով. 4 միլիոն 524 միլիոն 816 հազար դրամ՝ որպէս ապօրինի դրամական միջոցներու մնացորդ. 2 միլիոն 814 միլիոն 926 հազար դրամ, որ չի հիմնաւորուիր անձի օրինական եկամտներով, ունի ապօրինի ծագում, փոխանցուած է բարեխիղճ ձեռքբերողի կամ հնարաւոր չէ նոյնականացնել եւ բռնագանձել:

Ատրպէյճանի Քաղաքացիական Հասարակութեան Ներկայացուցիչները Հայաստան Ժամանեցին Ցամաքային Սահմանագատուած Հատուածով

Ատրպէյճանի քաղաքացիական հասարակութեան ներկայացուցիչները ցամաքային ճանապարհով կը ժամանեն Հայաստան

2026 թուականի Փետրուար 13-14-ին Հայաստանի մէջ «Խաղաղութեան կամուրջ» նախաձեռնութեան ծիրին մէջ տեղի ունեցան երկկողմ կլոր սեղան, որուն ընթացքին հանդիպեցան Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի քաղաքացիական հասարակութիւններու ներկայացուցիչները: Բացի «Խաղաղութեան կամուրջ» նախաձեռնութեան հիմնական մասնակիցներէն, այս կլոր սեղանին ներգրաւուած էին երկու կողմերէն մասնակիցներու աւելի լայն խումբ:

Ժողովը ղալվարութեան զարգացման հիմնադրամի տնօրէն, «Խաղաղութեան կամուրջ» նախաձեռնութեան մասնակից Նաիրա Սուլթանեան ասուլիսի ժամանակ երկու կարեւոր կէտ առանձնացուցած է ծաղկաձորեան հանդիպումէն: Առաջինը, ըստ անոր, այն է, որ երկու կողմերն ալ ազատօրէն քննարկած են զիրենք յուզող մարդասիրական հարցերը: Հայկական կողմի պարագային ատիկա գերիներու հարցն է: «Նորից եմ ուզում շեշտել, որ այս խումբը չունի իրաւագօրութիւն՝ որեւէ կերպ ազդելու գործընթացներին վրայ, բայց ունի հանրային կարծիք ձեւաւորելու հնարաւորութիւն, ուստի մենք հերթական անգամ փորձել ենք

մեր ատրպէյճանցի գործընկերներին բացատրել՝ ինչու ներկայիս խաղաղութեան գործընթացների տրամաբանութեան մէջ չի տեղաւորուում գերիների առկայութիւնը Պաքուում: Իրենք էլ իրենց կողմից են մարդասիրական հարցեր բարձրացրել՝ ահանապատ (տարածքների) քարտեզները, 90-ականների պատերազմի ժամանակ այնպիսի կորած ատրպէյճանցիների հանգամանքը, եւ մենք էլ, որքանով հասկանում էք, յստակ պատասխաններ չունենք, բայց փոխադարձ փորձում ենք հասկանալ եւ որոշ տեղեկութիւն ձշգել:

«Երկու հասարակութիւնների համար էլ գործընթացը շատ արագ է ընթանում, եւ մարդիկ երկու կողմում էլ դժուարանում են մարսել այդ գործընթացները: Երկու կողմերն էլ բողոքում են, որ չեն հասցնում քաղաքական գործընթացների հետեւից: Բայց մենք նշում էինք, որ սովորաբար պատմութեան մէջ հակառակն է լինում, երբ հանրութիւնները պատրաստ են, բայց քաղաքական գործընթացներն են ծանր ընթանում. հիմա մենք ունենք հնարաւորութիւնը հաւասար, եթէ ոչ արագ անցնելու առաջ», - ըսած է Սուլթանեան:

ՀԵՑ-ը Թրքական Ընկերություններուն Յանձնելու Օրակարգ Չկայ. ՀԾԿՅ Նախագահ

«Հայաստանի Երկտրական Ցանցեր» ընկերութիւնը թրքական ընկերութիւններուն յանձնելու օրակարգ չկայ թէկուզ տեսական մակարդակով: Ասուլիսի ժամանակ այս մասին ըսած է ՀԾԿՅ նախագահ Մեսրոպ Մեսրոպեան՝ պատասխանելով հարցին, թէ ՀԵՑ-ի կառավարումը առնուազն տեսականօրէն հնարաւոր է յանձնուի թրքական ընկերութեան:

«Ընդհուպ յայտարարուեց, որ անցած տարի յանձնաժողովի 3 բարձրաստիճան աշխատակիցներ իբր թէ մեկնել են Թուրքիա, որպէսզի ետ գան, բանակցեն եւ ՀԵՑ-ը վաճառեն թուրքական ընկերութիւններին, ինչը ծիծաղելի կը լինէր, եթէ միտքն այդքան տխուր չլինէր: Նման բան չկայ օրակարգում: Հետեւաբար այս պա-

ՀԾԿՅ նախագահ Մեսրոպ Մեսրոպեան

հին հողի վրայ, իրականութեան մէջ թուրքական որեւէ ընկերութեան ՀԵՑ վաճառելու որեւէ նշան չեմ տեսնում», - ըսած է ան:

ՔՊ-ի Նախընտրական Ցուցակին Առաջինը Փաշինեանն Է

Շուրջ 3 օր տեւած ներկու- սակցական ընտրութիւններու ար- դիւնքներով իշխող «Քաղաքացի- ական Պայմանագիր» 274 հոգինոց նախընտրական ցուցակը կը գլխա- ւորէ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեա- նը, ՔՊ-ականները ամենաշատը անոր օգտին քուէարկած են:

Անցած շաբաթավերջին տե- դի ունեցած ընտրութիւններուն մասնակցած է 1028 կուսակցա- կան:

932 վարչական քուէարկութիւ- ներէն 894-ը Նիկոլ Փաշինեանի օգտին եղած է: Այսինքն՝ շուրջ 1000 մասնակիցներէն ընդամէնը 38 կուսակցական նախընտրած է չքուէարկել Փաշինեանի օգտին:

«ՔՊ» խմբակցութեան քար- տուղար Արթուր Յովհաննիսեան այսօր խորհրդարանական ճեպագ- րուցներու ընթացքին ըսած է, թէ իրենք ժողովրդավար կուսա- կացութիւն են եւ կան մարդիկ, որոնք չեն քուէարկած Նիկոլ Փա- շինեանի օգտին:

Ազգային ժողովի 2026 թուա- կանի հերթական ընտրութիւննե- րուն «Քաղաքացիական Պայմա- նագիր» կուսակցութեան վարչա- պետի թեկնածուն կ'որոշուի ներ- կուսակցական քուէարկութեան ար- դիւնքով: Ըրագործներու հետ զրոյ- ցին այս մասին յայտնեց Հայաս- տանի վարչապետ, «Քաղաքացի- ական Պայմանագիր» կուսակցու- թեան վարչութեան նախագահ Նի- կոլ Փաշինեան:

Սփիւռքը Ուէկ Մէկուն Սեփականութիւնը Զէ

Շարունակուած էջ 1-էն

ռացուծը, հակառակ անոր օրինա- ւոր ընտրութեան» կը գրեն բաց- ցամակի հեղինակները, անտեսե- լով այն իրողութիւնը, որ այս տագ- ցաւոր ժայր առաւ, երբ ինքը՝ եկե- ղեցւոյ առաջնորդը սկսաւ պա- հանջել կառավարութեան առաջ- նորդի հրաժարականը, հակառակ անոր, որ ան օրինաւոր կերպով ընտրուած էր ժողովուրդի մեծա- մասնութեան ծայրերով:

Այս նոյն ազգայինները լուռ էին, երբ եպիսկոպոսներ բոցա- շունչ ելոյթներ կ'ունենային ընդ- դիմադրութեան հանրահաւաքնե- րու ընթացքին, երբ եկեղեցւոյ սպասաւորներուն կը պարտադր- ուէր ընտանիքի անդամներով մաս- ցակցելու ցոյցերու, երբ արքեպիս- կոպոս ու թեմակալ առաջնորդ մը կը դառնար իշխանափոխութեան ջահակիրը ու կ'առաջնորդէր «սրբազան պալքար» պետութեան դէմ, իսկ մէկ ուրիշ արքեպիսկո- պոս ռազմական յեղաշրջման կո- չերով հանդէս կու գար: Այդ ժամա- ցակ շատեր, որոնք շարքին առա- ջինը՝ Սոցիալ Դեմոկրատ Զնչակե- ան Կուսակցութիւնը զգուշացու- ցին, որ Մայր Աթոռի գահակալի միջամտութիւնը երկրի քաղաքա- կան կեանքին ու կողմնակալ պաի- ուածքը յղի էր անկանխատեսելի հետեւանքներով: Եթէ այսօր բարձ-

րաստիճան եկեղեցականներ կը գտնուին բանտերու մէջ, ատոր ամ- բողջ պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ եկեղեցւոյ գահակալի ու- սերունդ:

Նամակի հեղինակները կ'ան- տեսնեն մէկ կարեւոր իրողութիւն մը եւս: Ներկայիս եկեղեցին տագ- ցաւոր մէջ է ոչ միայն վարչապետ- կաթողիկոս հակամարտութեան պատճառաւ, այլ եւ խումբ մը բարձ- րաստիճան հոգեւորականներու կողմէ եկեղեցւոյ բարեփոխման ու բարեկարգման նպատակով ներկայացուած պահանջները Մայր Աթոռի գահակալին կողմէ անտեսումի արժանանալուն ու առնուած կամայական որոշում- ներուն պատճառաւ:

Նամակի հեղինակները կ'ու- գեն տարածել այն միտքը, որ «եկեղեցւոյ դէմ արշաւին» պատ- ճառաւ յառաջացած է խզում հա- ւաքական սփիւռքի եւ Հայաստա- նի պետութեան միջեւ: Այս կարծի- քը շատ հեռու է իրականութենէն, իսկ յարգելի ազգայինները պէտք չէ ունենան ամբողջ սփիւռքահա- յութիւնը ներկայացնելու յաւակ- նութիւնը ու յաջորդ անգամ փոր- ծեն ցուցաբերել աւելի հաւասա- րակշռուած մօտեցում՝ հեռու մնա- լով ամեն գնով Կաթողիկոսը պաշտ- պանելու գայթակղութենէն:

ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ «ՄԱՍԻՍ»

Մոսկուան Ու Երեւանը Բանակցութիւններ Պիտի Սկսին Հայաստանի Երկաթուղիներու Երկու Հատուածի Վերականգնման Շուրջ

Մոսկուան ու Երեւանը բա- նակցութիւններ պիտի սկսին Հա- յաստանի երկաթուղիներու երկու հատուածի վերականգնման շուրջ, որոնք կապուած են Ատրպէյճանի եւ Թուրքիոյ հետ:

Այս մասին յայտնած է Ռու- սաստանի փոխվարչապետ Ալեքսէյ Օվերչուք:

«Հայկական կողմի դիմումին համաձայն եւ ելլելով Հայաստանի ժողովուրդին հանդէպ բարեկամա- կան եղբայրական զգացմունքնե- րէն՝ Ռուսաստանի Դաշնութիւնը որոշում կայացուցած է առարկա- յական բանակցութիւններ սկսելու Հայաստանի երկաթուղիներու եր- կու հատուածներու վերականգն- ման շուրջ, որոնք կ'ապահովեն անոնց միացումը Ատրպէյճանի Հան- րապետութեան երկաթուղիներուն Երասխի շրջանին մէջ, ինչպէս նաեւ Թուրքիոյ Հանրապետութեան երկաթուղիներուն Ախուրեան բնա- կավայրի շրջանին մէջ», - ըսած է Օվերչուք:

ՌԴ փոխվարչապետին խօս- քով՝ վերականգնման ենթակայ եր-

կաթուղային հատուածներու ընդ- հանուր երկարութիւնը կը կազմէ մօտ 1,6 քմ եւ 12,4 քմ: Ինչպէս կը սպասուի, բանակցութիւններու ըն- թացքին պիտի որոշուին նշուած նախագիծի իրականացման տեխ- նիկական, ֆինանսական եւ այլ եղանակները:

«Այս նախագիծի իրականաց- ման տեխնիկական, ֆինանսական եւ այլ եղանակները, ինչպէս կը սպասուի, պիտի որոշուին բանակ- ցութիւններու ընթացքին:

Կովկասին մէջ փոխադրու- թեան եւ լոկիսթիք կապի ամ- րապնդումը չափազանց կարեւոր է Ատրպէյճանի, Հայաստանի, Վրաստանի, Իրանի, Թուրքիոյ եւ Ռուսաստանի ժողովուրդներու խաղաղութեան, կայունութեան եւ տնտեսական բարգաւաճման հա- մար: Մենք յոյս ունինք տարա- ծաշրջանի բոլոր պետութիւննե- րուն միջեւ կառուցողական հա- մագործակցութեան վրայ՝ այս կարեւոր համատեղ խնդիրը լու- ծելու համար», - եզրափակած է Օվերչուք:

Ռուսաստանի Շահերուն Վնասելը Զէ Եղած

Շարունակուած էջ 1-էն

Ռուսաստանի նախագահ Վլատի- միր Փութինի եւ վարչապետ Մի- խայլ Միշտինի հետ:

«Մա մեր ռազմավարութիւնն է, մենք չենք գործելու Ռուսաստա- նի դէմ, բայց մենք միշտ գործելու ենք յանուն Հայաստանի Հանրա- պետութեան շահի», - ըսած է Փա- շինեան:

Անդրադառնալով Օգոստոս 8- ին Ուաշինկթընի մէջ ստորագրու- ած փաստաթուղթին եւ անկէ յետոյ ռուսաստանցի գործընկեր- ներու շրջանակին մէջ յառաջա- ցած հարցերուն, Փաշինեան նշած

է, որ հայկական կողմը պատրաս- տակամ է բաց խօսակցութեան: Ըստ վարչապետին՝ Ուաշինկթընի մէջ ստորագրուած է բովանդակու- թիւն մը, որ նախապէս առաջարկու- ած էր Ռուսաստանի Դաշնու- թեան:

«Մենք հինգ բառ ենք ուզել ընդամէնը. այդ բառերն են՝ տա- րածքային ամբողջականութիւն, ինքնիշխանութիւն, իրաւագորու- թիւն, փոխադարձութիւն, սահ- մանների անխախտելիութիւն: Մենք ասել ենք՝ դէք այս հինգ բառը թղթի մէջ եւ ես որեւէ պահի պատրաստ եմ այդ թուղթը ստո- րագրել», - ըսած է Փաշինեան:

Տեյվիտ Ալեն Յայտնած Է

Շարունակուած էջ 1-էն

րեւորած են կրթութեան, վերա- պատրաստումներու, վարժանքնե- րու, փորձի փոխանակման եւ մաս- նագիտական խորհրդատուութեան ուղղութիւնները:

Տէյվիտ Ալեն յայտնած է Հայաստանի հետ պաշտպանու-

թեան ոլորտին մէջ համագոր- ծակցութիւնը զարգացնելու ԱՄՆ պատրաստակամութիւնը, ինչպէս նաեւ աջակցութիւնը ՀՀ պաշտ- պանական բարեփոխումներու գործընթացին:

Քննարկուած են նաեւ տարա- ծաշրջանային ու միջազգային անվ- տանգութեան առնչուող հարցեր:

Հայաստանը կը Պատրաստուի

Շարունակուած էջ 2-էն

կան շրջանակ մը կը տրամադրէ ամերիկեան ընկերութիւններուն՝ Հայաստան ատոմային արհեստա- գիտութիւններ արտահանելու եւ մրցելու խորհրդային ժամանա- կաշրջանի Մեծամորի ատոմակա- յանը փոխարինելու համար:

Ամերիկեան Firebird Inc. ըն- կերութեան եւ Nvidia Corpora- tion-ի միջեւ գործընկերութեամբ մշակուած արհեստական բանա- կանութեան ծրագիրը մինչեւ 2026-ի վերջը պիտի ընդգրկէ շուրջ 50,000 գրաֆիքական պրո- ցեսոր՝ օգտագործելով չիպեր ար- տագրողի յաջորդ սերունդի GB300 համակարգերը:

Հայ ձեռնարկատէրերու կող- մէ հիմնուած Firebird-ը կը նա- խատեսէ իր հաշուարկային հզօ- րութեան մեծ մասը տեղակայել համաշխարհային յաճախորդնե- րու մօտ՝ դիրքաւորելով Հայաս- տանը որպէս արհեստական բա- նականութեան լուծումներու ար- տահանման մրցունակ հարթակ:

Ըստ լրատուամիջոցին՝ ներդ- րումային յայտարարութիւնները խթան են Փաշինեանի համար Յունիս 7-ին նախատեսուած

խորհրդարանական ընտրութիւն- ներէն առաջ: Միաժամանակ ան Մաչիսին Երեւանի մէջ կայանա- լիք Եւրոպական քաղաքական հա- մայնքի զագաթնաժողովին պիտի հիւրընկալէ տասնեակ քաղաքա- կան առաջնորդներ:

Ընդհանուր առմամբ, 13 միլ- իառ տոլար արժողութեամբ հա- ւանական ծրագիրները զգալիօ- րէն կը գերազանցեն Հայաստանի մէջ նախապէս կատարուած օտա- րերկրեայ ներդրումները: Անոնք կը հարթեն ճանապարհը կառա- վարութեան յաւակնոտ նպատա- կին՝ ներգրաւելու ամերիկեան կա- պիտալ եւ արհեստագիտութիւն- ներ հիմնական ոլորտներուն մէջ, նոյնիսկ եթէ այդ ներդրումները ամբողջութեամբ չիրականանան:

«Երբ ընկերութիւնները կ'որոշեն միլիառաւոր տոլարներ ներդնել Հայաստանի մէջ, ատի- կա գաղափարներ կը ստեղծէ նաեւ ուրիշներու համար: Ծատեր Հա- յաստանը կը ճանչնային, բայց այս չափի ներդրումներու մասին չէին խորհեր»: Ասիկա կը փորձէ այդ պատկերը», - ըսած է Firebird- ի համահիմնադիր Ալեքսանդր Եսայեան:

Թարգմանութիւնը՝ factor.am-ի

Ամերիկայի Էփսթեյնեան Հարեմը

ՄԵԹՐ ՊԱՐԳԵՒ ԴԱԻԹԵԱՆ

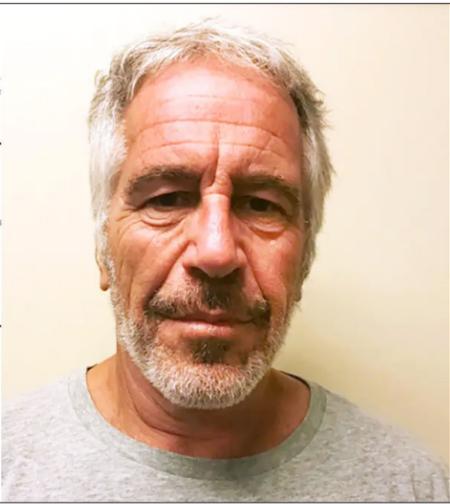
Մանկապղծութեամբ դատապարտուած եւ բանտարկուած ոճ-րագործներ ձեֆրի Էփսթեյնի (Jeffery Epstein) եւ Ժիզլէյն Մաքսուէլը (Ghislaine Maxwell),- երկու տասնամեակներու (1998-2018) վրայ երկարող ժամանակաշրջանի մէջ, աշխարհի հարուստ եւ ազդեցիկ մարդոց համար US Virgin Islands կոչուող շրջանին մէջ ՀԱՐԵՄ մը բացած էին իրենց սեփական Little Saint James կղզիին վրայ: Թող որ ներուի ինծի գործածելու թրքերէն «Փէձիվէնկ» բառը Էփսթեյնը անուանելու, որ անգլերէնով pimp, ֆրանսերէնով souteneur, հայերէնով եւ արաբերէնով «կաւատ» բառերէն աւելի բերան կը լեցնէ եւ գայլոցի կը յագեցնէ:

2007 թուականէն մինչեւ 2022 թուական հարիւրաւոր պղծուած աղջիկներէն ոմանք 21 դատ բացած են ձեֆրի Էփսթեյնի (անձնասպան եղած բանտին մէջ 10 Օգոստոս 2019-ին) ժառանգին (estate) դէմ: Պղծուած անչափահասներէն ստացուած տեղեկութիւններն ու ոստիկանատուններու արձանագրութիւնները ցոյց կու տան, թէ ոմանք եղած են 13 ու 14 տարեկան: Հաւաքագրուած (recruiting) եղած է ընդհանրապէս տնտեսապէս յուսահատ (desperate) նկատուող դեռատի աղջիկներէ որոնք եղած են խոցելի (vulnerable)՝ հաւատալով ստաբանութեան «փէզիվէնկ» Էփսթեյնի եւ Ժիզլէյնի, թէ իրենց կողմէ անոնց պիտի ընծայուէր ուսումի եւ բարձր ասպագայի համար աջակցութիւն:

Ազդեցիկ եւ հարուստ մարդոց օգտին գործող նախագահ Տանըլտ Թրամփի վարչամեքենան ամէն ինչ կ'ընէ քողարկելու համար իրականութիւնը կարգ մը ազդեցիկ մարդոց ինքնութիւնը անհետացնելով եւ անամակագրութիւններէ եւ մերկ երեւցող մարդոց պատկերներէ: Քոնկրետին առջեւ վկայութեան կանչուած ընդհանուր դատախազ Pam Bondi-ն, որ Թրամփի սին գովասանքը ընելէ զատ բան չըրաւ, յիստորտագին մերժեց ընդունիլ, թէ պէտք էր ներողութիւն խնդրէր Էփսթեյնի գոհերէն (որոնք իր ետեւը նստած էին)՝ փաստաթուղթերու անթերի եւ կատարեալ բացառապատու մը ըրած ըլլալուն համար:

Հոս կ'արժէ թուել կարգ մը տեղեկութիւններ ձեֆրի Էփսթեյնի դէմ բացուած դատերէն, քաղուած Ուիքիփիտիա (Wikipedia) կոչուող առցանց համայնագիտարանէն:

1. «Փաստաթուղթ մը ներկայացուած էր դատարան՝ հաստատելու, թէ Էփսթեյն կազմած էր «Սե-

ուային հարաշահումի օղակ» մը: որ անչափահաս աղջիկներ կը մատուցէր հուշակաւոր եւ երեւելի ամերիկացի քաղաքագէտներու, օտար նախագահներու, մեծ ընկերութիւններու ազդեցիկ տնօրէններու, յայտնի եւ ծանօթ վարչապետի մը, եւ շատ մը ուրիշ աշխարհի ղեկավարներու»:

2.- «Էփսթեյն հակասօրէն կը վարէր ձեռնարկ մը Royal Palm Beach High School անուան տակ: Ըստ գոհի մը վկայութեան՝ տրուած Palm Beach-ի ոստիկանութեան, ամէն անչափահաս աղջիկ 200 տուր կը ստանար երբ նոր ընկեր մը բերէր Էփսթեյնի: Այսպիսի լուր տարածուած էր դպրոցին մէջ: Ու թէեւ Palm Beach-ը ճանչցուած է որպէս հարուստ շրջան, մօտակայ քաղաքները նուազ հարուստ էին: Ոչ- առանձնաշնորհեալ (unprivileged) ընտանիքներու համար 200 տուր կը մեծ գումար է - Ըստ Palm Beach-ի մէկ ոստիկանատան տեղեկագրին՝ Էփսթեյն իր գոհ աղջիկներէն մէկուն ըսած է, թէ Եուկոս-լաւիայէն Մասինքովա անունով 15 տարեկան աղջիկ մը ԳՆԱՄ է իր ծնողքէն եւ գայն դարձուցած է իր սեռային ստրուկը»:

3.- «Դատ մը՝ բացուած Գալիֆորնիայի դաշնակցային դատարանին առջեւ Ապրիլ 2016-ին Էփսթեյնի եւ Տանըլտ Թրամփի դէմ գալիֆորնիացի կնկայ մը կողմէ, կը հաստատէր, թէ երկու մարդիկը սեռային յարձակում (assault) գործած էին իր դէմ 2014 թուականին տեղի ունեցած հաւաքոյթներու ընթացքին՝ Էփսթեյնի պատկանող Մանհատթընի ապարանքին մէջ, երբ ինք 13 տարեկան էր: Դատը բեկանուած էր դաշնակցային դատաւորին կողմէ Մայիս 2016-ին, որովհետեւ դաշնակցային օրէնքին նկատմամբ ան չունէր վաւերագրական պահանջ (valid claims): Այդ կինը ուրիշ դատ մը բացաւ Նիւ Եորքի մէջ Յունիս 2016-ին, բայց ետ

քաշեց դատը երեք ամիս ետք, որովհետեւ, ըստ երեւոյթին, չէր կրցած դատի թուղթերը ի սպաս դնել (serve) պաշտպանեալներուն (defendants): Երրորդ դատ մը այս առնչութեամբ բացուած էր Նիւ Եորքի մէջ Սեպտեմբեր 2016-ին. զանգատող (plaintiff) կինը, որ Գալիֆորնիա կը բնակէր, պահանջած էր երդուեալ դատաւորաց ժողով (jury trial): Գանգատողը վկայեց, թէ բռնաբարուած էր Էփսթեյնի կողմէ»:

4.- «Ֆլորիտա նահանգին մէջ բացուած դատ մը՝ Դեկտեմբեր 2014-ին □□. Virginia Giuffre (այն ատեն Virginia Robert's անունով ճանչցուած) անձ մը վկայեց երդուեալ վկայագիրով (sworn affidavit), թէ երբ 17 տարեկան էր, Էփսթեյնի եւ Ժիզլէյնի կողմէ շուկայուած էր (trafficked) իրենց սեփական եւ ուրիշ անձերու գործածութեան համար, որոնց մէջ էին Անգլիոյ իշխան Անտրուն (Prince Andrew) եւ հուշակաւոր Հարվըրտ համալսարանի նախկին փրոֆեսոր Ալէյն Տերշովիցը (Alan Dershowitz): □□ վկայեց, թէ FBI-ը կրնայ ըլլալ ծրարած էր (cover-up) հարցը:

Վկայեց նաեւ, թէ ինք ծառայած էր Էփսթեյնի որպէս անոր սեռային ծառան (sex slave) 1999 թուականէն մինչեւ 2002 թուականը, եւ թէ հաւաքագրած էր (recruited) ուրիշ անչափահաս աղջիկներ Էփսթեյնի օգտին: Իշխան Անտրուն եւ Տերշովիցը ժխտեցին Վիրճինիայի ամբաստանութիւնը, թէ իրենք սեռային յարաբերութիւն ունեցած են Վիրճինիայի հետ: Տերշովից դատ բացաւ Վիրճինիայի վկայութեան դէմ»:

5.- «Յունուար 2015-ին Էփսթեյն դատարանէ դուրս (out of court) համաձայնութիւն կնքեց Վիրճինիայի հետ, ինչպէս ըրած էր նախապէս ուրիշ շատ մը դատերու պարագային: 2019 թուականին Virginia Giuffre հարցազոյց մը ունեցած էր անգլիական BBC Panorama յայտագրին հետ, ուր ան շարունակեց վկայել, թէ Էփսթեյն զինք շուկայած էր իշխան Անտրունի եւ իր խօսքը ուղղելով Անգլիոյ հանրութեան՝ ըսաւ, «Կ'աղերսեմ Անգլիոյ ժողովուրդին, որ կանգնի ինծի հետ, օգնէ ինծի, որպէսզի կարենամ պայքարիլ այս մարտնչուծիս մէջ եւ okay չնկատեն իմ հարցը»:

Ամերիկայի Էփսթեյնեան հարեմի յաճախորդները դարձած են ուշադրութեան առարկան լրատու գործակալութիւններու, որոնք թեր եւ դէմ ծանուցումներով կ'ողողեն լրատուական շուկան: Երեւելի եւ ազդեցիկ շատ մը մարդիկ հրաժարած են արդէն իրենց պաշտօններէն՝ Էփսթեյնի հարեմ այցելութեամբ ցեխոտած ըլլալով իրենց համբաւը:

Յուսանք, որ անչափահաս տկար աղջիկները պղծող եւ շահագործող աշխարհի տէր եւ տիրակալ դարձած մարդակերպ «անասունները» յայտնաբերուին եւ իրենց բարձունքներէն վար իջան՝ ամօթի սիւներուն վրայ գամուելով:

«Թղթէ» Հոշակագրերից Սինչել «Firebird»

Շարունակուած էջ 2-էն

տիկ դոնոր եւ բացելով ռազմական գործարքների հնարաւորութիւն: Սակայն միեւնոյն ժամանակ Հայաստանին ԱՄՆ-ն տալիս է «ապագայի գէնքեր»՝ միջուկային էներգետիկայ, AI ենթակառուցուածքներ եւ բարձր տեխնոլոգիական զսպման միջոցներ:

Ե՛ւ Հայաստանը, ե՛ւ Ատրպէյջանը ընդունել են խաղի այս նոր կանոնները: Հայաստանի շահերի տեսանկիւնից սա յաղթանակ է այնքանով, որ ժողովրդավարական

«Թղթէ» աջակցութիւնը վերջապէս փոխակերպուած է «հողի վրայ» միլիարդաւոր դոլարների ներդրումների եւ պաշտպանական կոնկրետ գործարքների:

Հաւասարակշռութեան առանցքն էլ, կարծես, որոշակիանում է. եթէ Ատրպէյջանը Ուաշինկթընի համար կարեւոր է այսօրուայէն հերթադարձի հոսքերի համար, ապա Հայաստանը դառնում է ռազմավարական հարթակ՝ տարածաշրջանում ամերիկեան տեխնոլոգիական եւ էներգետիկ ապագայի համար: «ՌԱՏԱՐ»

ARMENIAN COUNCIL OF AMERICA INVITES YOU

First Annual Gala

VERANDA RESTAURANT SATURDAY, MARCH 14, 2026

141 Artsakh Ave. Glendale, CA 91205 Half Past Seven in the Evening

TO PURCHASE TICKETS CALL: (818) 308-5707 WWW.ARMENIANCOUNCIL.ORG/ACA

Պատասխան «Սփիւռքի Առաջնորդներու» Մոլորեցնող Բաց-Նամակին Տոքթ. Կարօ Արմէնի Յայտարարութիւնը

Ստորեւ կը ներկայացուի պաշտօնական յայտարարութիւն Տոքթ. Կարօ Արմէնի նախագահ եւ գլխաւոր գործադիր տնօրէն՝ Agenus Inc.-ի, ինչպէս նաեւ հիմնադիր եւ նախագահ՝ «Հայաստանի Երեխաներու Հիմնադրամ»-ի (COAF):

«Mediamax-ի կողմէ հրապարակուած եւ «սփիւռքի առաջնորդներու» ձայնը ներկայացնող բաց նամակ մը կը զգուշացնէ, թէ Հայաստան կը վտանգէ խզում մը սփիւռքի հետ, եւ արտասահման ապրող հայերուն կը հրաւիրէ դիմել «քաղաքական միջոցներու եւ իրաւական քայլերու» իրենց հիւրընկալ պետութիւններու միջոցաւ՝ ի պատասխան ներկայ եկեղեցի-պետութիւն առճակատման:

Այդ ձեւակերպումը մոլորեցնող է, իսկ այդ առաջարկութիւնը՝ վտանգաւոր:

Հայ Առաքելական Եկեղեցին շէնք մը չէ եւ ոչ ալ հիերարխիա: Եկեղեցին ժողովուրդն է: Հայոց պատմութիւնը այդ ճշմարտութիւնը յստակ կը հաստատէ. սովորական կիներն ու տղամարդիկ հաւատքն ու ինքնութիւնը փոխանցած են ցեղասպանութեան, աքսորի, ճնշումներու, պատերազմներու եւ կորուստներու միջով: Հաստատութիւնները կը գոյատեւեն միայն այն ատեն, երբ կը ծառայեն այն ժողովուրդին, որ գանտնք կը պահէ: Երբ բեռը մէկ ուղղութեամբ միայն կը հօսի՝ դէպի վեր, հաւատքը կը վերածուի ծանրութեան: Ահա թէ ինչո՞ւ նորոգումն ու հաշուետուութիւնը կը զօրացնեն Եկեղեցին՝ չեն թուլացնէր զայն:

Անհրաժեշտ է նաեւ յստակ խօսիլ ներկայացուցչութեան մասին: Սփիւռքը յանձնաժողով մը չէ: Ան տասնեակ երկիրներու մէջ տարածուած միլիոնաւոր հայեր են՝ տարբեր փորձառութիւններով, քաղաքականութիւններով ու առաջնահերթութիւններով: Փոքր շրջանակ մը-թէեւ նշանաւոր-չի կրնար խօսիլ ամբողջութեան անունով: Սփիւռքահայերու մեծ թիւ մը սատարեց Հայաստանի ժողովրդավարական վերափոխումին եւ պետութեան զաւթման ու կորուստի ապամոնտաժման՝ վաղուց ուշացած ջանքերուն: Ուրիշներ այդ փոփոխութեան դէմ ելան առաջին օրունէն իսկ, իսկ ոմանք ալ բազմիցս դաշնակից եղան Մայր Աթոռի ներսի քաղաքական տարրերու հետ՝ հակադրուելու 2018-էն յետոյ գործող իշխանութեանն ու անոր բարեփոխումներուն: Ներկայի նամակը աւելի կը կարգացուի իբր այդ երկարամեայ քաղաքական ծրագրի շարունակութիւն, քան ազգային զգուշացում:

Նամակին ամենաբոլորեցիչ համեմատութիւնը-թէ Հայաստանը կը մօտենայ խզման մը, որուն «ոչ իսկ Օսմանեան Կայսրութիւնը կամ Խորհրդային Միութիւնը կարողացան հասնիլ»-երբեք չպէտք է գրուէր: Այդ վարչակարգերը փորձեցին ջնջել հայերը: Հայաստանի Հանրապետութիւնը ինքնիշխան պետութիւն է՝ ընտրուած կառավարութեամբ, քաղաքական բազմակարծութեամբ եւ սահմանադրական կարգով: Յեղասպանութեան լիզոդութիւնն ու խորհրդային տառապանքը քաշել ներկայի քաղաքական կռիւներու մէջ՝ բարոյական յստակութիւն չէ. բարոյական վանդալիզմ է:

Սփիւռքահայերուն օտար կառավարութիւններու միջոցով «քաղաքական միջոցներու եւ իրաւական քայլերու» դիմելու կոչը նոյնպէս սխալ ուղի է: Սփիւռքահայերը իրաւունք ունին-եւ պարտաւորութիւն- իրենց ապրած երկիրներուն մէջ պաշտպանելու Հայաստանի անվտանգութիւնն ու ապագան: Բայց Հայաստանի ներքին վէճերը այս ձեւով միջազգայնացնելը սփիւռքի համայնքները կը դարձնէ ճնշման գործիք Հայաստանի պետութեան դէմ: Ան կը խարխիւլէ ինքնիշխանութիւնը, կը խորացնէ հայրենիք-սփիւռք բաժանումը եւ լծակ կը տայ այն ուժերուն, որոնք Հայաստանին բարիք չեն մաղթեր: Հայաստանի ճակատագիրը չի կրնար բանակցուիլ օտար մայրաքաղաքներու մէջ՝ ինքնակոչ ներկայացուցիչներու կողմէ:

Այս պահը նաեւ ազնուօրէն անդրադարձ պահանջէ այն վիճակին, որ Հայաստանը ժառանգեց: Անկախութենէն ետք, Հայաստան ապրեցաւ համակարգային կոռուպցիայի եւ հաստատութիւններու քայքայման տասնամեակներ: Այդ ժառանգութիւնը թուլացուց պետութիւնը, քայքայեց հանրային վստահութիւնը եւ երկիրը խոցելի թողուց: 2018-ի ժողովրդավարական բեկումը շրջադարձային պահ մըն էր. ժողովուրդը պահանջեց կառավարութիւն մը, որ հաշուետու է քաղաքացիներուն, ոչ թէ արմատացած ցանցերուն: Այդ աշխատանքը տակաւին անաւարտ է, բայց ուղղութիւնը յստակ է եղած՝ աւելի մեծ հաշուետուութիւն, աւելի մեծ թափանցիկութիւն, պետութեան նկատմամբ աւելի մեծ հանրային տիրապետում:

Ոչ ոք կը մոռնայ Ատրպէյճանի հետ կործանարար պատերազմն ու անոր յաջորդած ողբերգութիւնը: Յաւր ազգային է եւ մնայուն: Բայց այդ աղէտին արմատները կը տարածուին որեւէ մէկ տարուան կամ վարչակարգի սահմաններէն անդին. տասնամեակներու ռազմավարական անտեսումը, ինքնաբաւութեան կեղծ զգացումը եւ վատ կառավարումը Հայաստանը եւ Արցախը վտանգաւորապէս բաց թողուցին: Հայերը արիւնով վճարեցին այդ գինը: Այդ պատմութիւնը չի կրնար վերաշարադրուիլ՝ համբաւներ պաշտպանելու համար:

Այդ օրերէն ի վեր, Հայաստանը գործած է ծայրայեղ տարածաշրջանային ճնշման տակ՝ Ատրպէյճանի եւ Թուրքիոյ թշնամական դիրքորոշման պայմաններուն մէջ: Այդ միջավայրին մէջ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի

գլխաւորած կառավարութիւնը որդեգրեց դժուար, անկատար, բայց կենսական ուղի մը՝ ամբարայնել պետական հաստատութիւնները, ընդլայնել Հայաստանի դիւանագիտական ու անվտանգային ընտրանքները եւ շարժիլ դէպի այնպիսի շրջանակ, որ կը նուազեցնէ կրկնող պատերազմներու վտանգը: Հայաստան այսօր կը շփուի խոշոր ուժային կեդրոններու եւ տարածաշրջանային գործընկերներու հետ այնպիսի ձեւերով, որոնք վերջերս անհաւանական պիտի թուէին փոքր ու մեկուսացած պետութեան մը համար: Այդ ամէնը մարտահրէշները չի վերացնէր, բայց կը ստեղծէ կայունութեան եւ բարգաւաճման տարածք մը-բան մը, որ անկախութենէն ի վեր հազուադէպ առիթ ունեցած ենք հետապնդելու:

Այս ամբողջի լոյսին տակ, նեղ շրջանակի մը փորձը՝ ներկայանալ «սփիւռք» իբրեւ ամբողջութիւն, քաղաքական օրակարգ մը կրօնական լեզուով ծածկել եւ Հայաստանի ընտրուած կառավարութեան դէմ արտաքին ճնշման արշաւներ իրախուսել՝ ազգայինութիւնն է: Ան խմբակային շահերու քաղաքականութիւն է՝ առաքելութեան կերպարանքով. յաճախ խճճուած անձնական, հաս-

տատութեան կամ ֆինանսական շահերու հետ, որոնք չեն բացայայտուիր եւ չէզոք չեն:

Հայաստանին պէտք է հզօր պետութիւն եւ հզօր Եկեղեցի: Երկուսն ալ հնարաւոր են՝ միասին-երբ դեկավարութիւնը արժանահաւատ է, հաստատութիւնները հաշուետու են, եւ քաղաքականութիւնը չի թաքնուիր սքեմի ետեւ: Հաւատքը չպէտք է գործածուի իբր գէնք՝ ժողովրդավարական լեզուի մեծ թեան դէմ: Եկեղեցին պէտք է նորոգուի ազնուութեան եւ բարեփոխման միջոցով, իսկ պետութիւնը պարտաւոր է պաշտպանել օրէնքի գերակայութիւնը եւ պաշտամունքի ազատութիւնը՝ առանց որեւէ հաստատութեան թոյլ տալու դառնալ զուգահեռ քաղաքական իշխանութիւն:

Սփիւռքի ամենաբարձր պարտականութիւնը ներքին հայկական հակամարտութիւնը սրացնելը չէ: Ան Հայաստանի զօրացումն է՝ ներդրումներ ընելով, հաստատութիւններ կառուցելով, կրթութիւնն ու դիմադրողականութիւնը զօրացնելով, տեղահանուած ընտանիքներուն օժանդակելով, կարողութիւնները արդիականացնելով եւ բարեփոխման դժուար աշխատանքը աջակցելով, ոչ թէ հեռուէն խափանելով:

Հայաստանը հին իշխանական պայքարներու բեմ չէ: Եկեղեցին դա՛հ չէ: Սփիւռքը լծակ չէ՝ հայ ընտրողին դէմ գործածուելու: Ժողովուրդով կրուած Եկեղեցին պարտաւոր է ժողովուրդը կրկին կրել: Կոռուպցիայէն ազատագրուած պետութիւնը պէտք է պաշտպանուի-ոչ թէ թուլացուի-աշխարհի բոլոր ծագերուն մէջ գտնուող հայերու կողմէ»:

ԿԱՐՕ Հ. ԱՐՄԷՆ, PhD
Նախագահ եւ գլխաւոր գործադիր տնօրէն՝ Agenus Inc.;
Հիմնադիր եւ նախագահ՝ «Հայաստանի Երեխաներու Հիմնադրամ» (COAF)

Նոր արեւմտահայ համայնքի ձեւաւորումը հայրենիքի մէջ
Երեւանի «Յառաջ» կեդրոնին դերը

Զեկուցող՝
Ժիրայր Չոլաքեան
«Նոր Յառաջ»-ի խմբագիր

LARK MUSICAL SOCIETY
543 Arden Avenue
Glendale, CA 91203
(818)500-9997

Չորեքշաբթի 4 Մարտ

Ժամը 7:00 PM

Massis Weekly

Volume 46, No. 7

Saturday, February 21, 2026

Pashinyan: Former Forces Will Suffer a Crushing Defeat and Be Irreversibly Pushed Out of Politics

YEREVAN — In April 2024, we stepped away from the status of a nation and state placed on the altar of history and embarked on the path of a free, sovereign, and developing state.

Prime Minister Nikol Pashinyan said this during a briefing with journalists, noting that Armenia is advancing along that path with greater speed and effectiveness than expected.

“What will the June 7, 2026 election be about? The election will be about whether we return to the trajectory of 1853–56 to 2022–23, or whether we continue along the path of peace, sovereignty, independence, statehood, prosperity, development, unblocking, and ultimately, happiness. That is what this election is about—nothing else.

“You ask about the nomination of a candidate for prime minister—what do I say about that?” he continued, referring to Karapetyan. “All of this is

the last attempt to delegitimize the Republic of Armenia, the final attempt to declare the Republic of Armenia a non-state.

“And you know what? I believe I know what our people feel and think. If I did not know what our people think, feel, and want, I could not have: a) become Prime Minister of the Republic of Armenia; b) remained Prime Minister after going through all of this.”

Pashinyan expressed confidence that all the forces he mentioned “will together receive a crushing minority in the upcoming parliamentary elections.”

“As a result of these elections, all former authorities and all oligarchs will be definitively and irreversibly pushed out of the political arena.

“After 2026, you will no longer see an oligarch engaged in politics, nor will you see, for example, a former president involved in politics,” he concluded.

Hayrapetyan: Local Companies Receive Export Licenses for Military Products for the First Time

YEREVAN — Local defense industry companies have received licenses to export military products for the first time, Minister of High-Tech Industry Mkhitar Hayrapetyan announced.

According to the minister, this is an exceptional development, as Armenian companies had previously focused exclusively on meeting the needs of the country’s own armed forces.

Hayrapetyan noted that between 2023 and 2025, the Armenian government allocated approximately 172 billion drams in state defense orders to the military-industrial complex. This, he said, enabled leading companies to expand their production and technological capacities.

“Several companies recognized this opportunity, conducted negotia-

tions competently, and were able to

Continued on page 4

David Allen Reaffirms U.S. Readiness to Expand Defense Cooperation with Armenia

YEREVAN — Armenian Defense Minister Suren Papikyan received David Allen, Chargé d’Affaires of the U.S. Embassy in Armenia. Allen expressed the United States’ readiness to further develop defense cooperation with Armenia and reiterated U.S. support for Armenia’s ongoing defense reform process.

Minister Papikyan congratulated David Allen on assuming his post and wished him success in his mission.

During the meeting, the parties discussed issues related to Armenia–U.S. cooperation in the defense sector.

Papikyan emphasized the importance of bilateral cooperation at a time

when Armenia is in an active phase of defense reforms. The sides also addressed matters related to military-technical cooperation.

The interlocutors particularly underscored the significance of cooperation in the areas of education, training, exercises, exchange of experience, and professional advisory support.

David Allen reaffirmed the United States’ willingness to expand defense collaboration with Armenia and to support the country’s defense reform efforts.

Regional and international security issues were also discussed.

When Recognition Is Deleted

Vice President JD Va...
@VP

Follow

Today, Vice President Vance and Second Lady Usha Vance attended a wreath laying ceremony at the Armenian Genocide memorial to honor the victims of the 1915 Armenian genocide.

U.S. Vice President J.D. Vance paid tribute to the victims of the Armenian Genocide during a visit to the Tsitsernakaberd Memorial Complex in Armenia, marking a historic moment in U.S.–Armenia relations.

Accompanied by his wife, Usha Vance, the Vice President laid flowers at the memorial’s eternal flame and observed a moment of silence in honor

Continued on page 4

We Want the EU Mission to Continue in Armenia, Security Council Secretary Says

YEREVAN — The European Union Monitoring Mission has had a positive impact on efforts to establish peace between Armenia and Azerbaijan, and Yerevan wants the EU civilian mission to continue operating in Armenia.

Armenia's Security Council Secretary Armen Grigoryan said this in a conversation with journalists.

According to Grigoryan, Armenia consistently emphasizes—both publicly and in private discussions with EU partners—that it highly values cooperation with Brussels and positively assesses the activities of the EU Monitoring Mission in Armenia.

“We are convinced that the mission has had a positive impact from the standpoint of stability and has contributed to strengthening stability in the region, as well as building confidence among residents of border communities in terms of security,” the Security Council Secretary stressed.

Grigoryan noted that the EU Monitoring Mission has played a constructive and important role in advancing Armenia-Azerbaijan peace efforts.

He also emphasized that U.S. President Donald Trump's role has been an important factor in the Armenia-Azerbaijan settlement process.

Responding to a question about whether there is a clear understanding of the mission's future work, Grigoryan said that Armenia nevertheless wants the EU Monitoring Mission to continue its activities in the country.

“One thing is clear: we want the EU civilian mission to remain in Armenia. As you know, within the framework of the peace agreement we have reached certain understandings, but the agreement still needs to be signed and ratified in order to enter into force. After that, we will better understand how to proceed in this regard. But it is

unequivocal that we want the mission to continue its presence in Armenia, and we will continue working in that direction,” he emphasized.

Grigoryan added that the format of future cooperation with the EU is currently under discussion.

“We are discussing and assessing what framework of activity we can pursue together. We will determine how we can proceed, but this also depends on the ratification of the peace agreement,” he said.

The EU Monitoring Mission in Armenia was deployed in 2023 for a two-year term. In January 2025, the Council of the European Union decided to extend the mission's mandate for another two years. The mission conducts patrols along the Armenia-Azerbaijan border, monitors, and reports on the security situation.

The mission's objective is to contribute to the safety of people in conflict-affected areas of Armenia and to help build confidence in those regions.

The peace agreement initialed in Washington between Armenia and Azerbaijan includes a provision stating that upon signing and entry into force, the parties commit not to deploy third-country forces along their interstate border.

The Presence of Prisoners in Baku Does Not Align with the Logic of the Peace Process

YEREVAN — Naira Sultanian, Director of the Democracy Development Foundation and a participant in the “Bridge of Peace” initiative, highlighted two key points from the meeting held in Tsaghkadzor during a press conference.

The first, she said, was that both sides freely discussed humanitarian issues of concern to them. For the Armenian side, that issue is the matter of prisoners.

“I want to emphasize again that this group does not have the authority to influence the processes in any way, but it does have the opportunity to shape public opinion. Therefore, we once again tried to explain to our Azerbaijani partners why the presence of prisoners in Baku does not fit within the logic of the current peace process.

“They, for their part, raised humanitarian issues as well, including maps of mined territories and the fate of Azerbaijanis missing since the war in the 1990s. As you understand, we do not have clear answers to all of these questions, but we are trying,

reciprocally, to understand each other and clarify certain information.”

Sultanian added that for both societies, the process is unfolding very rapidly, and people on both sides are struggling to keep pace with developments.

“Both sides complain that they cannot keep up with the political processes. But we pointed out that historically, it is usually the opposite—when societies are ready, but political processes move slowly. Now we have the opportunity to move forward at an equal, if not faster, pace,” she said.

Moscow and Yerevan to Begin Negotiations on Restoring Two Railway Sections in Armenia — Overchuk

MOSCOW — Russia and Armenia will begin negotiations on restoring two railway sections in Armenia that would connect to Azerbaijan and Turkey.

The announcement was made by Russian Deputy Prime Minister Alexey Overchuk.

“At the request of the Armenian side and guided by fraternal and friendly sentiments toward the people of Armenia, the Russian Federation has decided to begin substantive negotiations on the restoration of two sections of Armenia's railways. These will ensure their connection with the railways of the Republic of Azerbaijan in the Yerashk area and with the railways of the Republic of Turkey in the Akhurian area,” Overchuk stated.

According to the Russian Deputy Prime Minister, the total length of the railway sections subject to restoration is approximately 1.6 kilometers and 12.4 kilometers, respectively. The technical, financial, and other modalities for implementing the project are expected to be determined during the negotiations.

“Strengthening transport and logistics connectivity in the Caucasus is of critical importance for the peace, stability, and economic prosperity of the peoples of Azerbaijan, Armenia, Georgia, Iran, Turkey, and Russia. We hope for constructive cooperation among all the states of the region in addressing this important joint task,” Overchuk concluded.

Civil Contract Party Says Karapetyans' Plan Is Doomed to Fail

YEREVAN — Members of the ruling Civil Contract party are convinced that the Karapetyans' plan to amend Article 148 of the Constitution and elect billionaire businessman Samvel Karapetyan as prime minister will not succeed.

“Samvel Karapetyan cannot be a candidate for prime minister in Armenia. Philipp Kirkorov cannot be a candidate for prime minister in Armenia. Mr. Maduro cannot be a candidate for prime minister in Armenia. I think everything is clear,” said National Assembly Vice Speaker Ruben Rubinyan, a board member of Civil Contract. “With the same logic, they could nominate Hovhannes Aivazovsky as a candidate for prime minister, because he would be just as eligible as the respected Russian businessman you mentioned.”

Rubinyan insisted that the constitutional article concerning the prime minister cannot be amended before a prime minister is appointed by the president. In other words, according to the deputy speaker, a prime minister must first be appointed and only afterward can the law be amended—not the other way around.

“After the elections and the formation of a political majority, the president immediately appoints the prime minister nominated by that majority,” Rubinyan said, emphasizing: “Therefore, Samvel Karapetyan cannot be the Prime Minister of the

Republic of Armenia.”

He added that under the National Assembly's Rules of Procedure constitutional law, the agenda of the first session has already been approved and includes the election of the Speaker of Parliament, deputy speakers, and committee chairs. “Until these issues are discussed, no other draft can be considered in the National Assembly. But in order for these matters to be discussed, there must first be an appointed prime minister,” he said.

Rubinyan also referenced the resignation of former President Armen Sarkissian. “Why did Armen Sarkissian

Continued on page 4

Response to the Misleading Open Letter by “Diaspora Leaders”: Statement by Dr. Garo Armen, Founder of the Children of Armenia Fund (COAF)

Below is the official statement by Dr. Garo Armen, Chairman and Chief Executive Officer of Agenesis Inc., and Founder and Chairman of the Children of Armenia Fund (COAF).

“An open letter published by Mediamax and promoted as the voice of “diaspora leaders” warns that Armenia is risking a rupture with the diaspora and urges Armenians abroad to pursue “political remedies and legal actions” through host governments in response to the current church–state confrontation.

That framing is misleading, and that prescription is dangerous.

The Armenian Apostolic Church is not a building and not a hierarchy. The Church is the people. Armenian history makes that plain: ordinary men and women carried faith and identity through genocide, exile, repression, war, and loss. Institutions survive only when they serve the people who sustain them. When the burden flows in only one direction—upward—faith turns into weight. That is why renewal and accountability strengthen the Church; they do not weaken it.

It is also necessary to speak plainly about representation. The diaspora is not a committee. It is millions of Armenians across dozens of countries, with different experiences, politics, and priorities. A small circle—however prominent—does not speak for the whole. Many diasporans supported Armenia’s democratic transformation and the long-overdue effort to dismantle state capture and corruption. Others opposed that change from the first day, and some have repeatedly aligned themselves with political elements within the Mother See to stand against the post-2018 government and its reforms. The present letter reads

less like a national warning and more like the continuation of that longstanding political project.

The letter’s most inflammatory comparison—suggesting Armenia is approaching a rupture “not even the Ottoman Empire or the Soviet Union were able to do”—should never have been written. Those regimes attempted to erase Armenians. The Republic of Armenia is a sovereign state with an elected government, political pluralism, and a constitutional order. Dragging genocide memory and Soviet trauma into today’s political combat is not moral clarity; it is moral vandalism.

The call for diasporans to enlist foreign governments for “political remedies and legal actions” is equally misguided. Diasporans have every right—indeed, an obligation—to advocate for Armenia’s security and future in the countries where they live. But internationalizing Armenia’s internal disputes in this way turns diaspora communities into instruments of pressure against the Armenian state. It undermines sovereignty, deepens division between homeland and diaspora, and hands leverage to forces that do not wish Armenia well. Armenia’s destiny can-

not be negotiated in foreign capitals by self-appointed representatives.

This moment also requires honesty about the state Armenia inherited. After independence, Armenia endured decades of systemic corruption and institutional decay. That legacy weakened the state, hollowed out public trust, and left the country vulnerable. The 2018 democratic breakthrough was a turning point: the public demanded a government accountable to citizens rather than to entrenched networks. That work remains unfinished, but the direction has been clear—greater accountability, greater transparency, greater public ownership of the state.

No one forgets the devastating war with Azerbaijan and the tragedy that followed. The pain is national and permanent. But the roots of that catastrophe extend beyond any single year or administration: decades of strategic neglect, complacency, and misgovernance left Armenia and Artsakh dangerously exposed. Armenians paid the price in blood. That history cannot be rewritten to protect reputations.

Since then, Armenia has operated under extreme regional pressure and hostility from Azerbaijan and Turkey. In that environment, the government led by Prime Minister Nikol Pashinyan has pursued a difficult, imperfect, but vital course: strengthening state institutions, widening Armenia’s diplomatic and security options, and pushing toward a framework that reduces the risk of recurring

war. Armenia is now engaging with major power centers and regional partners in ways that would have seemed unimaginable for a small, isolated state not long ago. That does not make challenges disappear, but it does create space for stability and for prosperity—something Armenia has rarely had the chance to pursue since independence.

Against that backdrop, the attempt by a narrow group to present itself as “the diaspora,” to cloak a political agenda in religious language, and to urge external pressure campaigns against Armenia’s elected government is not nation-building. It is factionalism dressed as virtue—often entangled with personal, institutional, or financial interests that are not disclosed and not neutral.

Armenia needs a strong state and a strong Church. Both are possible—together—when leadership is credible, when institutions are accountable, and when politics does not hide behind vestments. Faith should not be used as a weapon against democratic legitimacy. The Church should renew itself through integrity and reform, and the state must uphold the rule of law and protect freedom of worship without allowing any institution to become a parallel political authority.

The diaspora’s highest duty is not to escalate internal Armenian conflict. It is to strengthen Armenia—by investing, building institutions, supporting education and resilience, helping displaced families, modernizing capacity, and backing the hard work of reform rather than sabotaging it from afar.

Armenia is not a stage for old power struggles. The Church is not a throne. The diaspora is not a lever to be pulled against the Armenian voter. A Church carried by its people must carry them back. A state liberated from corruption must be defended—not weakened—by Armenians everywhere”.

Garo H. Armen, PhD
Chairman and Chief Executive Officer, Agenesis Inc.;
Founder and Chairman, Children of Armenia Fund (COAF)

Church’s Involvement in Politics Distances It from Its Unifying Mission – François Devedjian

French-Armenian activist and lawyer François Devedjian has issued a statement titled, “On the Role of the Diaspora in the Disagreement Between the Armenian Apostolic Church and the Government of the Republic of Armenia.”

In his statement, Devedjian referred to the article “Statement on the Current Conflict Between the Government of Armenia and the Armenian Apostolic Church,” signed on February 12, 2026, by eight prominent representatives of the Diaspora. According to him, the statement raises questions regarding both its bias and its objectives.

Devedjian said that the current conflict between the Armenian Apostolic Church and the Government of the Republic of Armenia is harmful not only to the parties directly involved but also to Armenians as a whole. However, he stressed that the causes of the conflict cannot be attributed solely to the Armenian government.

“Condemning the consequences while ignoring the causes is a common

tendency in the Diaspora,” he said, adding that government interference in Church governance is also—and especially—a result of actions by the Church aimed at intervening in politics and even matters of sovereignty.

He noted that while issues of church governance should be resolved by the appropriate Church bodies, the Church must also operate within its own boundaries, in the sphere of spirituality and

values. According to Devedjian, the Church’s involvement in the political arena distances it from its unifying mission and from its status as a supra-partisan pillar of the nation.

Such intervention, particularly under what he described as “suspiciously close relations with a foreign regime whose support for Armenian sovereignty can be questioned,” seriously undermines the Church’s legitimacy.

In this context, Devedjian suggested that the “well-known Russian-Armenian philanthropist and businessman (...) who was imprisoned for publicly defending the Church’s position” is Samvel Karapetyan, whose ties to Vladimir Putin’s regime, he said, have been known since at least 2018.

He also stated that Diaspora figures could play a more constructive role by acting as independent and objective mediators in the confrontation.

Speaking out against the state by citing history, he added, cannot serve as an absolute justification for future actions and does not contribute to Armenian unity, the strengthening of Armenia’s security, or the legitimacy of the Church.

Devedjian emphasized that the Republic of Armenia has a democratically elected government and is preparing for new elections, allowing citizens to freely determine their future.

“If the Armenian Diaspora wants to help Armenia, strengthen it, and contribute to its stability, it should support the democracy being formed, not those who attack it, directly or indirectly. Whatever choice the citizens of the Republic of Armenia make, the right to determine their future belongs only to them,” he stated.

François Devedjian is the son of the late French-Armenian politician Patrick Devedjian.

Pianist Tanya Barteveyan to Perform at NAASR

BELMONT, MA — The National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) will host a special musical performance by acclaimed pianist Tanya Barteveyan on Thursday, March 5, 2026, at 7:30 p.m. at the NAASR Vartan Gregorian Building, 395 Concord Ave., Belmont, MA. The program is supported in part by a grant from the Belmont Cultural Council, a local agency which is supported by the Mass Cultural Council, a state agency.

The event is free and open to the public. Following the performance there will be a reception to which all attendees are cordially invited.

Tanya Barteveyan will offer piano works by two great American composers: Florence Price (1887/88-1953) and Dianne Goolkasian Rahbee (b.1938), highlighting identity and belonging. Both masters uniquely combine the classical genre with their ethnic cultural backgrounds. Price's expressive piano sonata is a neo-romantic masterpiece with haunting and joyful resonances of the African American musical idiom. Dianne Goolkasian Rahbee's lyrical and effervescent music blends a neo-impressionistic style with Armenian melodies and rhythms.

Rahbee was born in Somerville, MA, educated at Juilliard and the Salzburg Mozarteum.

Tanya Barteveyan was born in Istanbul to the Armenian community. She started musical studies at age 3. She was educated at the Armenian Esayan Lycee elementary school and at the American Robert College Lycee high school. She came to the US to study at Harvard University and the New England Conservatory of Music and holds Honors degrees from both institutions, with additional experience in composition and orchestral conducting.

When Recognition Is Deleted

Continued from page 1

of the 1.5 million Armenians who perished in the Ottoman Empire beginning in 1915. He later described the events as "horrific" and acknowledged their profound cultural and historical significance to the Armenian people.

In remarks to reporters, Vance emphasized that the visit was made at the request of Armenian authorities and framed it as a gesture of respect toward both the victims and the Armenian government, which he described as an important regional partner of the United States.

"I am the first Vice President ever to visit Armenia, and they asked us to visit this site," he said. "It is clear that this is something very horrific that took place more than 100 years ago, and it is something that is culturally very, very important to them. For that reason, as a sign of respect both to the victims and to the Armenian government—which is a very important partner for us in the region—and out of respect for Prime Minister Nikol Pashinyan, I wanted to go and visit the memorial to pay my respects."

Shortly after the visit, Vance shared a post on X referencing his tribute at the memorial. The post was later deleted, prompting questions and online speculation. No official explanation was immediately provided for its removal.

The visit itself drew significant attention, as Vance became the first sitting U.S. Vice President to travel to Armenia and pay respects at the Genocide Memorial. It occurred amid heightened diplomatic engagement between Washington and Yerevan, including expanded cooperation in defense, technology, and economic sectors.

Yet despite the Vice President's physical presence at the memorial, the deletion of an official social media post referencing the Armenian Genocide exposes a troubling disconnect between symbolism and sincerity. Commemorative gestures lose their meaning when they are quietly undercut by acts of political erasure seemingly intended to avoid controversy or placate denialist pressures. Recognition of the Armenian Genocide cannot be conditional, temporary, or selectively edited after the fact. When acknowledgment is removed from official channels, it sends a clear message that historical truth remains negotiable and that Armenian memory is still treated as expendable in the calculus of geopolitics. Such actions do not merely offend descendants of the victims; they undermine America's moral credibility and raise serious questions about whether commitments to human rights and historical justice are genuine or merely performative.

Armenian Council of America

Civil Contract Party Says

Continued from page 2

resign? Because it became known that he had effectively held dual citizenship, and therefore, had this been known from the beginning, he could

not have been elected president," Rubinyan stated.

Armen Sarkissian was elected president in 2018 and resigned in January 2022. However, he explained his resignation not on the grounds of dual

Live Concert with Cellist Ani Aznavoorian & Pianist Marta Aznavoorian March 28

WATERTOWN, MA -- Armenian Museum of America presents the first Music in Color concert of the season featuring acclaimed duo Ani and Marta Aznavoorian (cello and piano) on Saturday, March 28, at 7:00 pm in the Museum's Adele and Haig Der Manuelian Galleries.

This concert will feature Armenian composers alongside classical repertoire, offering a reflective and emotionally resonant opening to the series. The program is inspired by the Museum's current exhibitions, *The Art of Disruption: The Art and Impact of Serj Tankian and Arshile Gorky: Redrawing Community and Connections*, creating a dialogue between live music and visual art within the gallery setting.

The Music in Color program fosters meaningful engagement with

the Museum's exhibitions through live performance, educational elements, and cross-cultural collaboration, inviting audiences to experience the rich tapestry of Armenian music and art. Now in its second year and generously supported by longtime benefactor Nancy Kolligian, the series brings intimate performances to the Museum's Adele and Haig Der Manuelian Galleries while deepening public connection to Armenian culture through music.

Through programs like Music in Color, the Armenian Museum of America continues to create dynamic cultural experiences that connect audiences to Armenian heritage while engaging global artistic traditions.

Event Details Music in Color: Saturday, March 28 | 7:00 PM | Adele and Haig Der Manuelian Gal-

Local Companies Receive Export Licenses

Continued from page 1

find markets for themselves," the minister stated, adding that export permits were granted only after assessing all political and economic risks.

He emphasized that the defense industry is viewed as one of the most important and export-oriented sectors of the economy. For security reasons, however, the minister refrained from disclosing details about the types of products being exported or their destinations.

According to Hayrapetyan, what became possible in 2025 would not have been feasible in previous years, as the industry has only a few years of history and is still undergoing natural development.

Addressing Armenia's acquisition of "V-BAT" unmanned aerial vehicles from the American company Shield AI, Hayrapetyan clarified that Armenian companies do not yet offer comparable technological solutions. He stated that if local manufacturers had competitive products meeting the required standards, imports would not have been necessary, since his ministry's mandate is to promote do-

mestic production.

"We must assess ourselves realistically and soberly, acknowledging that we still have a long way to go before producing globally competitive products," he said.

The United States recently announced, for the first time, a major sale of military technology to Armenia. The deal involves the delivery of \$11 million worth of vertical takeoff and landing reconnaissance "V-BAT" drones. The announcement was made by U.S. Vice President J.D. Vance in Yerevan on February 9, following talks with Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan.

According to Hayrapetyan, cooperation with Shield AI creates new opportunities for the Ministry of High-Tech Industry to expand dialogue on knowledge and technology transfer, as well as joint research initiatives. He noted that the decision to purchase the American UAVs was an important step both in strengthening the capabilities of Armenia's armed forces and in advancing Armenia-U.S. strategic cooperation, as meeting the specific technical requirements through domestic production is currently not feasible.

citizenship or having been elected in violation of the law, but because, as he stated at the time, "the president does not have the necessary tools to influ-

ence the fundamental processes of domestic and foreign policy during these difficult times for the country and the nation."

Որո՞նք են Մայր Աթոռի Եպիսկոպոսները Եւ Ի՞նչ է Եպիսկոպոսաց Ժողովը

ԴՈՎՏ. ՅՐԱԶ ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

Վերջին ամիսներուն, Հայաստանի մէջ զարգացող եկեղեցի-պետութիւն յարաբերութիւններու լարուածութեան եւ մրցակցութեան պատճառով, հայ հասարակութիւնը «Եպիսկոպոսաց Ժողով»ի մասին աւելի շատ բան լսեց, քան երբեք անցեալին: Շատեր առաջին անգամ ըլլալով տեղեակ եղան եկեղեցուց կեանքին մէջ նման մարմնի մը գոյութեան:

Այս փոքր ուսումնասիրութիւնը կու տայ համառօտ ծանօթացում մը՝ թէ ինչ է Եպիսկոպոսաց Ժողովը, ինչպէս նաեւ կը ներկայացնէ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի եպիսկոպոսներու քանակական պատկերն ու հաւաքական դիմագիծը (profile): (1)

Եպիսկոպոսաց Ժողովը

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցուց Եպիսկոպոսաց Ժողովը միայն վարչական ժողով մը չէ, այլ հոգեւոր համախոհութեան, վարդապետական հսկողութեան եւ եկեղեցական կարգապահութեան մարմին մը:

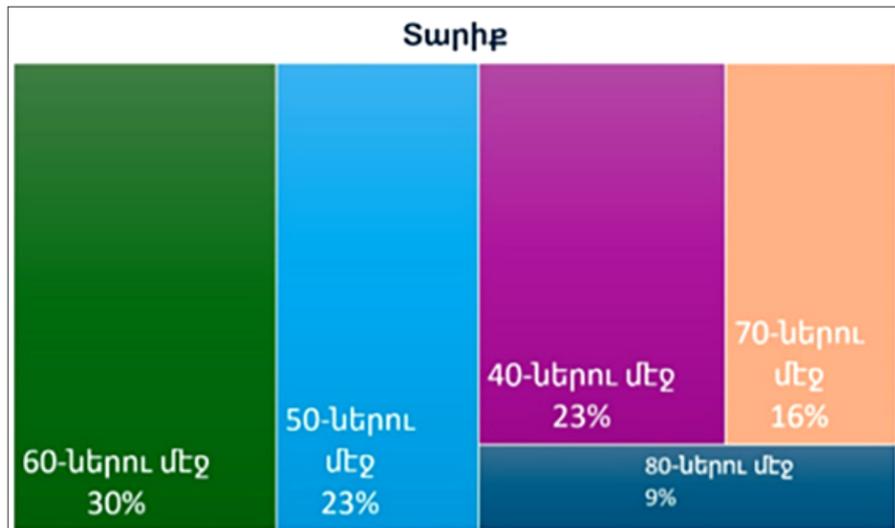
Եպիսկոպոսաց Ժողովը կոչուած է պահպանելու Եկեղեցուց հաւատքի ուղղափառութիւնը, Սուրբ Աւանդութիւնը եւ դարաւոր կանոնական հաւասարակշռութիւնը: Կը գործէ ոչ թէ իբրեւ իշխանութեան կեդրոն, այլ իբրեւ համատեղ պատասխանատուութեան հարթակ: (2) Ժողովը կը քննարկէ վարդապետական եւ բարոյական հարցեր, կը նպաստէ միասնական դիրքորոշման ձեւաւորման եւ կը գործէ իբրեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի խորհրդակցական մարմին մը, մինչեւ Ազգային Եկեղեցական Ժողովի վերջնական քննարկումն ու որոշումը:

Եկեղեցուց կեանքին մէջ եպիսկոպոսներու դերը ունի իր պատմական եւ կանոնական արմատները: Շահապիվանի Ժողովի (5-րդ դար) կանոնները (3) կը վկայեն, թէ Եկեղեցին վաղ ժամանակներէն իսկ եպիսկոպոսութիւնը ընկալած է ոչ թէ իբրեւ պատուոյ տիրոջ, այլ իբրեւ լրջագոյն եւ ծանր պատասխանատուութիւն: Դարեւ ընթացքին կազմուած Եկեղեցուց կանոնները խիստ պատիժներ կը սահմանեն եպիսկոպոսներու վարքագիծին համար՝ ինչպէս կաշառակերութիւն, սիմոնիանութիւն (եկեղեցական պաշտօնի կամ շնորհքի առք ու վաճառք) եւ իշխանութեան չարաչաճման պարագաներ: Եպիսկոպոսներ կրնային գրկուիլ իրենց աթոռէն, իշխանութենէն եւ քահանայական ծառայութենէն, ենթարկուիլ նիւթական տուգանքներու եւ հոգեւոր բացառման: Նոյնիսկ լուծութիւնը անարդարութեան դիմաց կը նկատուէր մեղապաշտութիւն, իսկ կաշառքով մեղքի քողարկումը՝ կանոնական ծանր յանցանք:

Կանոնները կարեւոր սկզբունք կը բացայայտեն. եպիսկոպոսական իշխանութիւնը Հայոց Եկեղեցուց մէջ երբեք չէ ընկալուած իբրեւ անձնական գերիշխանութիւն, այլ իբրեւ ծառայութիւն Եկեղեցուց, որ Քրիստոսի մարմինն է: Եպիսկոպոսը կոչուած է ըլլալ ոչ միայն հովիւ եւ առաջնորդ, այլ նաեւ հաւատքի, բարոյականութեան եւ արդարութեան պատասխանատու պահպան: (4)

Այս իմաստով, Եպիսկոպոսական Ժողովը, կաթողիկոսին գլխաւորութեամբ, Եկեղեցուց միասնութեան երաշխաւորն է՝ ան կը միաւորէ թեմերը, կը կանխէ ինքնագլուխ գործելակերպերը եւ կը պահէ Եկեղեցին իբրեւ մէկ կենդանի մարմին, ոչ թէ առանձնացած իշխանութիւններու գումար: Ան չի փոխարիներ կաթողիկոսի, Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդի կամ թեմական առաջնորդներու կանոնական իշխանութիւնը, այլ կը գործէ անոնց հետ համատեղ՝ հոգեւոր հաւասարակշռութեան մէջ: (5)

ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Եպիսկոպոսաց դասի տարիքային բաշխումը

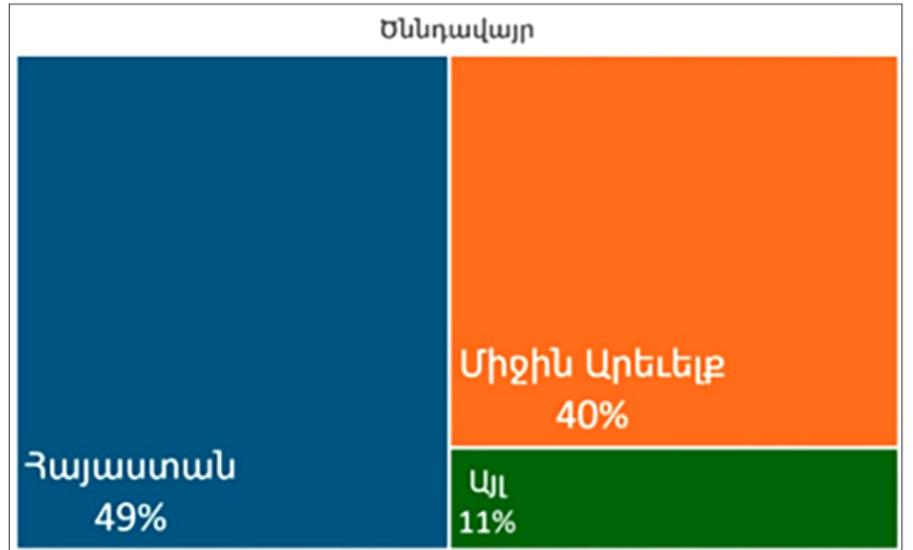
Եպիսկոպոսաց դասի տարիքային բաշխման տուեալները յստակօրէն ցոյց կու տան, որ փորձառու եւ տարեց եպիսկոպոսները գերակշռող են: Ամենամեծ խումբը, ընդհանուրին 30%-ը, կը կազմէ 60-ական տարիքի մէջ գտնուող եպիսկոպոսները: Այս կը վկայէ, որ կազմին գրեթէ մէկ երրորդը կը մօտենայ հանգստեան տարիքի:

Միջին սերունդը կը գտնուի 40-ական եւ 50-ական տարիքի մէջ՝ ներկայացնելով հաւասար բաժիններ՝ իւրաքանչիւրը 23 տոկոս, եւ միասին կը կազմեն ամբողջ դասին 46%-ը, այսինքն եպիսկոպոսներուն գրեթէ կէսը կը գտնուի իր գործունէութեան բեղուն փուլին մէջ:

Միւս կողմէ, 70-էն վեր տարիք ունեցողները կը կազմեն զգալի բաժին մը՝ ընդհանուրին 25%-ը, ուր 16%-ը կը պատկանի 70-ականներուն, իսկ 9%-ը՝ 80-ականներուն, որ ցոյց կու տայ աւագ սերունդի կարեւոր ներկայութիւնը եւ անոնց կուտակուած փորձառութեան կարեւոր դերը:

Ընդհանուր վիճակագրութիւնը ցոյց կու տայ, որ եպիսկոպոսներու մեծամասնութիւնը՝ 55%-ը, 60 տարեկանէն վեր է, այսինքն դասը մեծ մասամբ կը բաղկանայ բազմամեայ փորձառութիւն եւ երկար ծառայութիւն ունեցող եպիսկոպոսներէ:

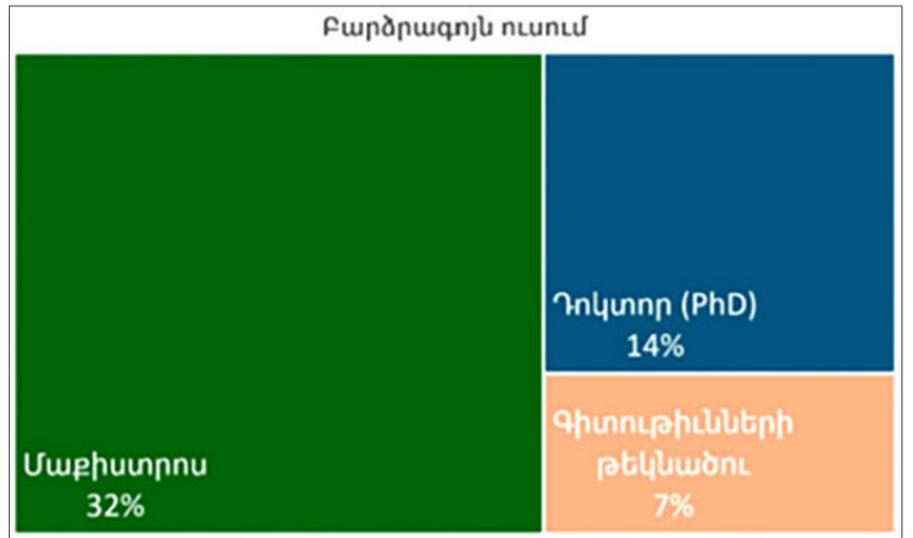
Եպիսկոպոսաց դասի ծննդավայրերու պատկերը

Աշխարհագրական ծագումի վիճակագրութեան պատկերը ցոյց կու տայ, որ Եպիսկոպոսներուն գրեթէ կէսը՝ 49%-ը, ծնած է Հայաստան, ուր Մայր Հայրենիքը կեդրոնական դեր դեր կը խաղայ որպէս հոգեւորականութեան հիմնական աղբիւր: Միեւնոյն ժամանակ, Միջին Արեւելքի երկիրներուն մէջ ծնած եպիսկոպոսները կը կազմեն շատ մեծ բաժին մը՝ 40%, հաստատելով յատկապէս Միջին Արեւելքի աւանդական հայկական համայնքներուն երբեմնի կենսական դերը հոգեւորականներու պատրաստութեան կարեւոր գործին մէջ:

Նկատի ունենալով վերջին տասնամեակներուն Միջին Արեւելքի հայկական համայնքներու նստացումը, Հայոց Եկեղեցուց առջեւ կանգնած մեծ հարցերէն մէկը այն է, թէ յառաջիկայ տասնամեակներուն սփիւռքի ո՞ր համայնքները հոգեւորականներ պիտի հայթայթեն:

Եպիսկոպոսաց դասի կրթական մակարդակը

Ըստ տուեալներու, 57 եպիսկոպոսներէն 30-ը ճեմարանական ուսու-

Շար.ը էջ 14

ARMENIAN REVOLUTIONARY PARAMAZ
Armenian Socialists from Abdülhamid to the Committee of Union and Progress and Genocide
by Kadir Akin

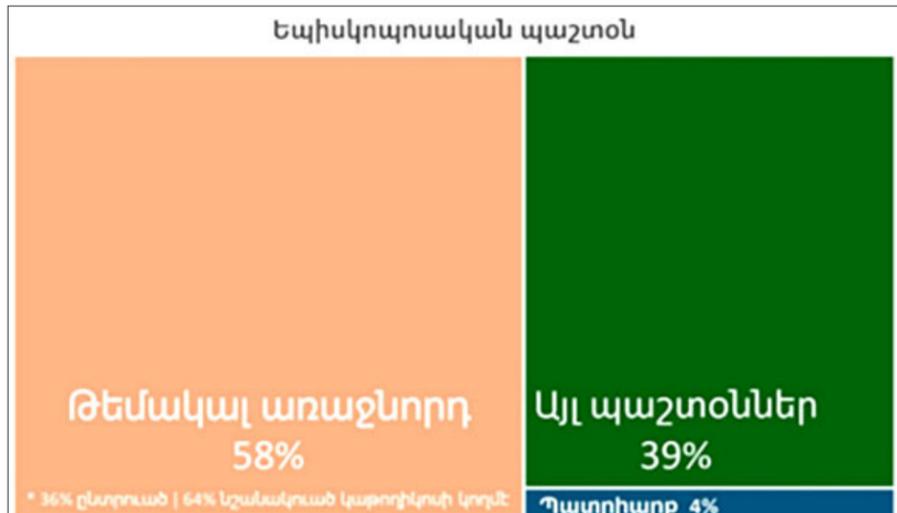
BUY NOW
available at **amazon**

Որո՞նք են Մայր Աթոռի Եպիսկոպոսները Եւ Ի՞նչ է Եպիսկոպոսաց Ժողովը

Շարունակուած էջ 13-էն

մէն անդին բարձրագոյն ուսման տիտղոսներ ունի (Մագիստրոս կամ Դոկտորական): Մեծագոյն խումբը կը կազմեն մագիստրոսի աստիճան ունեցող եպիսկոպոսները, որոնք կը ներկայացնեն ընդհանուրին 32%-ը: Դոկտորական աստիճան ունեցողները կը կազմեն 14%: Անոնց կը յաջորդեն գիտութիւններու թեկնածուի աստիճան ունեցողները՝ 7%, որոնք կը լրացնեն ընդհանուր գիտական պատկերը: Այս բաշխումը կը պարզէ, որ Եպիսկոպոսաց դասին 53%-ը ունի բարձրագոյն գիտական աստիճաններ (մագիստրոս, դոկտոր կամ թեկնածու), ինչ որ կը շեշտէ կազմին լուրջ գիտական ներուժը: Բարձրագոյն տիտղոս ունեցողներուն ջախջախիչ մեծամասնութիւնը իր ուսումը ստացած է եւրոպական եւ ամերիկեան համալսարաններու մէջ:

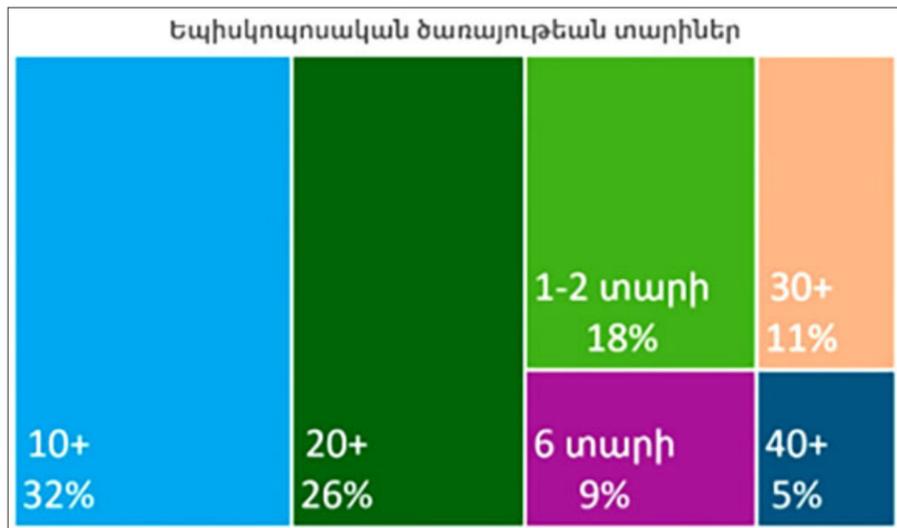
Եպիսկոպոսական պաշտօններու բաշխումը

Եկեղեցւոյ նուիրապետական կառուցին մէջ եպիսկոպոսներուն պաշտօններու բաշխումը ցոյց կու տայ, որ եպիսկոպոսներու մեծամասնութիւնը՝ 58%-ը, կը վարէ թեմակալ առաջնորդի պաշտօն: Իսկ դասին 39%-ը ներգրաւուած է վարչական կամ եկեղեցական այլ պատասխանատուութիւններու մէջ: Եպիսկոպոսաց դասին մէջ կան երկու (4%) պատրիարքներ՝ Երուսաղէմի եւ Պոլսոյ:

Առանձնապէս ուշագրաւ է թեմակալ առաջնորդներու նշանակման ձեւը, որ կը բացայայտէ կառավարման որոշ ձեւաչափ մը: Վիճակագրութիւնը ցոյց տայ, որ առաջնորդներու 64%-ը նշանակուած է ուղղակիօրէն կաթողիկոսին կողմէ, մինչ միայն 36%-ը ընտրուած է թեմական մակարդակով: Պարզուած ընդհանուր պատկերը ցոյց կու տայ, որ եկեղեցւոյ կառուցը կը բնորոշուի խիստ կեդրոնացումով:

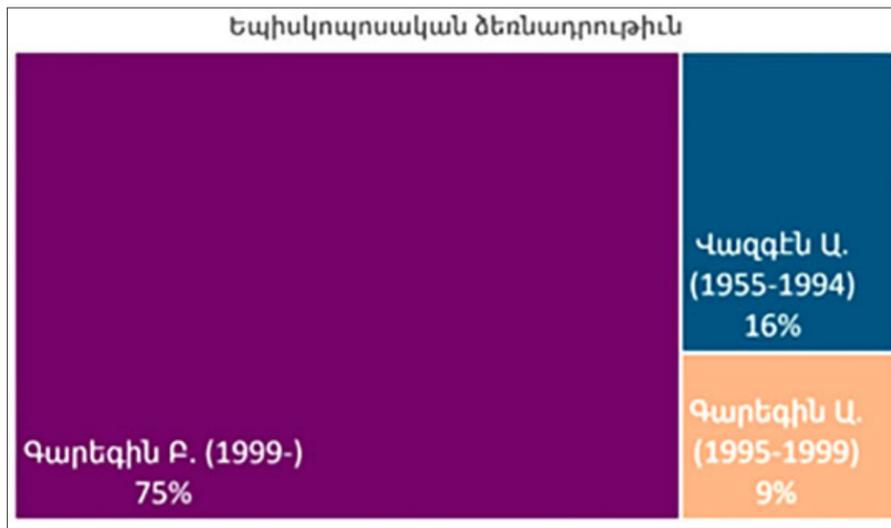
Եպիսկոպոսական ծառայութեան ժամանակաշրջանը

Այս տուեալները կը ներկայացնեն եպիսկոպոսներու փորձառութեան մակարդակը՝ հիմնուած անոնց ձեռնադրութենէն ի վեր անցած տարիներուն վրայ, եւ կը բացայայտեն կայուն, երկարամեայ ծառայութիւն ունեցող նուիրապետական կազմի մը պատկերը: Ամենամեծ խումբը կը կազմեն այն եպիսկոպոսները, որոնք 10+ տարուան ծառայութիւն ունին, որոնք կը ներկայացնեն ընդհանուրին 32%-ը, այսինքն՝ գրեթէ մէկ երրորդը արդէն ունի աւելի քան տասնամեայ փորձառութիւն այս բարձրագոյն աստիճանին մէջ: Անոնց կը յաջորդեն 20+ տարուան ծառայութիւն ունեցողները՝ 26%, որոնք կը ներկայացնեն աւելի տարիքոտ եւ փորձառու սերունդը՝ երկու տասնամեակէ աւելի ծառայութեան պատմութեամբ: Նոր ձեռնադրուած եպիսկոպոսները, որոնք ընդամենը 1-2 տարուան փորձառութիւն ունին, կը

կազմեն 18%: Այս պատկերը կը լրացնեն ամենէն փորձառու աւագ ծառայողները, որոնց 16%-ը ունի երկարամեայ ծառայութեան վաստակ, ուր 11%-ը ունի 30+ տարուան, իսկ 5%-ը՝ 40+ տարուան եպիսկոպոսական ծառայութիւն:

Եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւններու ժամանակագրութիւնը

Այս տուեալները կը բացայայտեն, թէ ո՞ր տասնամեակներուն տեղի ունեցած են ներկայիս գործող եպիսկոպոսներու ձեռնադրութիւնները: Առանցքային է 2010-ական տասնամեակը, երբ ձեռնադրուած են գործող եպիսկոպոսներու 39%-ը, որ կը վկայէ, թէ վերջին 10-15 տարիներուն, նոր սերունդ մը մուտքով, զգալիօրէն թարմացած է եկեղեցական վերնախաւը: Անոր կը յաջորդեն 2000-ական թուականները, երբ ձեռնադրուած է դասին 23%-ը, այսինքն այն եպիսկոպոսները, որոնք այսօր ունին միջինէն բարձր փորձառութիւն՝ մօտաւորապէս 15-25 տարուան ծառայութեան ճանապարհ անցած: Նաեւ զգալի բաժին մը՝ 21%-ը, ձեռնադրուած է 1990-ական թուականներուն, Հայաստանի անկախութեան առաջին տասնամեակին, որ պատմական կարեւոր շրջադարձ էր եկեղեցւոյ վերակազմակերպման համար:

Այս պատկերը կը լրացնէ աւագ սերունդը, որ կը ներկայացնէ 1980-ականներուն եւ աւելի կանուխ ժամանակաշրջաններուն ձեռնադրուած եպիսկոպոսները: Ընդհանուրին 17%-ը կը պատկանի «Խորհրդային շրջանի» կազմին, ուր 12%-ը ձեռնադրուած է 1980-ականներուն, իսկ 5%-ը՝ 1970-ականներուն, եւ անոնք կը մարմնաւորեն նախորդող տասնամեակներու հոգեւոր աւանդութիւնը, յիշողութիւնը եւ պատմական փորձառութիւնը:

«Դոկտ. Հրաչ Զիլինկիրեան՝ հասարակաբան, սփիւռքագետ եւ համալսարանական դասախօս (www.hratch.info):»

1. Օգտագործուած աղբիւրներ՝ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի ծիսական Օրացոյց 2025; Մայր Աթոռի կայքէջի վրայ զեկեղուած եպիսկոպոսներու կենսագրութիւնները:

2. Ի դէպ՝ կաթողիկոսը կ'օծուի 12 (կամ առնուազն 3) եպիսկոպոսներու ձեռնամբ, իսկ Կաթողիկոսը կ'օծէ անհատ եպիսկոպոսներ:

3. Շահապիվանի ժողովի կանոնները կը բաղկանայ 20 յօդուածներէ: Եպիսկոպոսի հետ առընչուող կանոններուն համար, տե՛ս, օրինակ, Ա, ԺԶ, եւ Ի յօդուածները: Հմտ. Գ. Ն. Ակիմեան, «Շահապիվանի ժողովին Կանոնները». Հանդէս Ամսօրեայ, Թիւ 4-12, 1949, էջ 79-170.

4. Կանոնագիրք Հայոց. Ա. հատոր (1964), Բ. հատոր (1971). Աշխատասիրութեամբ Վազգէն Հակոբեանի. Հայկական ՍՍԲ Գիտությունների Ակադեմիայի Հրատարակութիւն, Երեւան:

5. Յակոբ Ներսոյեան, Դիտողութիւններ. «Կանոնադրութիւն Հայաստանեայց Եկեղեցու» Նախագիծի Մասին. Երուսաղէմ, 2001. Աւելի լայն շրջագիծի մէջ, Ներսոյեան կը բացատրէ (էջ 37)՝

«Կաթողիկոսը կամ եպիսկոպոսապետը պարզապէս առաջինն է հաւասարներու մէջ: Սուրբգրական անտարակուսելի հիման վրայ եպիսկոպոսապետը եպիսկոպոսական ժողովի գործադիր պետն է: Իրաւասութիւններ իրեն կը տրուին կամ կը ստանայ իբր այդ: Այս իրաւութիւնները կը պատկանին եպիսկոպոսական դասուն, իմաստով մը փոխ տրուած կաթողիկոսին, գործածելու համար եպիսկոպոսական ժողովի բացակայութեան՝ այդ ժողովի կամքին եւ տնօրինութեանց համաձայն: Կաթողիկոսը ունի իր իրաւասութիւնները որպէս ներկայացուցիչը եպիսկոպոսական դասու ամբողջութեան, եւ իբր այդ իր որոշումները կ'առնեն ոյժ ուրիշ անհատ եպիսկոպոսի կամ որեւէ հաւատացեալի վրայ՝ այն իմաստով որ ամբողջութիւնը աւելի է քան իր մասերու կուտակումը: Եպիսկոպոսներէն մէկ աստիճան վեր կեցած ըլլալու սխալ համոզումին արմատը պէտք է փնտռել ֆեոդալական կարգավիճակին մէջ:»

Գումարուեցաւ ԱՄՆ Արեւմտեան Թեմի Զոգելորականաց Տարեկան Անդրանիկ Ընդհանուր Ժողովը

Երեքշաբթի 10 Փետրուարի առաւօտուն, նախագահութեամբ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ՝ Բարձրաշնորհ Տէր Յովնան Արք. Տէրտէրեանի, Առաջնորդարանէն ներս գումարուեցաւ հոգելորականաց տարեկան անդրանիկ ընդհանուր ժողովը, որուն մասնակցեցան Թեմի զանազան շրջաններու ծառայող հոգելոր հայրերը: Ժողովը ընթացաւ եղբայրական, աղօթական եւ ծառայական պատասխանատուութեան մթնոլորտի մէջ:

Ժողովը բացուեցաւ միասնական աղօթքով: Ապա Սրբազան Հօր նախագահութեամբ տեղի ունեցաւ հոգեհանգստեան արարողութիւն ի Տէր ննջած հոգելոյս նախկին Թեմակալ Առաջնորդներու եւ հոգելորականներու հոգիներուն համար՝ Տիրոջ մէջ ողորմութիւն եւ երկնային հանգիստ խնդրելով: Ներկաները լուսութեամբ եւ խոլովմով յարգեցին իրենց նախորդ ծառայակիցներու յիշատակը: Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ յատուկ արարողակարգ Սրբոց Ղեւոնդեանց եւ Վարդանանց տօներուն առիթով:

Սրբազան Հայրը քրիստոնէական սիրով ողջունեց ներկաները՝ շնշտելով, թէ հոգելորականաց տարեկան այս անդրանիկ համախմբումը, որ աւանդաբար կը գումարուի Սրբոց Ղեւոնդեանց տօնին առիթով, ոչ միայն վարչական կամ կազմակերպչական բնույթ ունի, այլ առաջին հերթին հոգելոր կեանքի եւ ծառայութեան յանձնառութեան վերանորոգութեան հրաշալի առիթ է: Ան նաեւ Սրբոց Ղեւոնդեանց քահանայից տօնին առիթով իր շնորհաւորանքը փոխանցեց Արեւմտեան Թեմի անձնուէր հոգելորականութեան, որ ուխտած է Քրիստոսի սէրը քարոզել, հաւատքը պաշտպանել եւ ժողովուրդին ծառայել հաւատարմութեամբ:

Իր բացման պատգամին մէջ Սրբազանը անդրադարձաւ հովուական ծառայութեան առաքելական բնույթին, հոգելորականի կոչման պատասխանատուութեան եւ ներկայ ժամանակներու մարտահրաւէրներուն դիմաց Քրիստոսակեդրոն ծառայութեան անհրաժեշտութեան: Ան յատկապէս շնշտեց միասնական նպատակասլաց ծառայութեան, փոխադարձ զօրակցութեան եւ կանոնաւոր հոգելոր կեանքի կարեւորութիւնը:

Ժողովի ընթացքին Սրբազան Հայրը ներկայացուց նաեւ Սրբոց Ղեւոնդեանց տօնին նուիրուած անփոփ խորհրդածութիւն մը՝ հիմնուած Պօղոս Առաքելի Եփեսացոց թուղթին վրայ: Ան խօսեցաւ Աստուծոյ մեծ ողորմութեան մասին, որ Քրիստոսով մարդուն նոր կեանք կը պարգեւէ: Յիշեցուց Առաքելի պատգամը՝ «հաւատքի վահանը» առնելու եւ սիրոյ ճանապարհով ընթանալու մասին, որպէսզի ծառայութիւնը ըլլայ կենդանի վկայութիւն: Սրբոց Ղեւոնդեանց նահատակութիւնը ներկայացուց ողպէս հաւատքի քաջութեան եւ ինքնընծայման լուսաւոր օրի-

նակ՝ իբրեւ մշտական ներշնչում հոգելորական ծառայութեան համար:

Օրակարգի քննարկումներուն մէջ ընդգրկուած էին Թեմի հոգելորականաց առաջարկները Եպիսկոպոսաց ժողովին, ներառեալ Առաջնորդի առաջարկները, որոնք կազմուած էին նախորդ Հոգելորականաց Ընդհանուր ժողովի (15 Յունուար) եւ Վարչական ժողովներու (27 Յունուար եւ 3 Փետրուար) քննարկումներուն հիման վրայ:

Ներկայացուեցաւ նաեւ Թեմական Խորհուրդի յայտարարութիւնը եւ հրապարակումը:

Բարձրաշնորհ Առաջնորդը

Գրական Խմբի Զանդիպում

Ռ. ԿՈՐԻՆՍ

Գրականութեան սիրողներ են յաճախում, ուր նաեւ իրենց շնորհներն են ցուցադրում, կ'ասէի նաեւ՝ ճաշակների արտայայտչաձևը, ազատ բեմ, հայկական միջավայր, հայկական միութիւն, մարդիկ ազատ սահմանուած միջոցում ելոյթ են ունենում գրականութեան, պատմութեան եւ այլ հարցերի շուրջ: Ահա՛, այդ նպատակադրուած աշխատանքների ծիրում միութեան Գրական Խմբակը արդէն իսկ մէկ

ուար 2-ի, 2026 թ. գրական հանդիպումի նկարագրութիւնը սեղմ տողերում: Ըստ սովորականի այս օր էլ բազմամարդ էր: Անակնկալօրէն Ռուբէնի ուղեկցութեամբ ներկայ էր գտնուել հանրաճանօթ դոկտ. Ճարտարագէտ եւ պատմաբան Էդիկ Բաղդասարեանը (Գերմանիկ) շուրջ 247 գրքերի եւ 200 յօդուածների հեղինակ: Նրա աշխատասիրութեան դաշտը զարմացնելու աստիճան ընդարձակ է, իր կողմից հեղինակած գրքերի եւ յօդուածների 19 էջանոց գրքոյկ է հրատարակուել, որի մէկ օրինակը նուա-

տարին շրջել եւ ոտք է դրել երկրորդի սահմանադժուած: Երկու ժամ տեւողութեան ընթացքում կատարուած է դասական գրողների մասին հակիրճ գրախօսականներ, ընթերցումներ, ամուսններ, ստեղծագործութիւններ, հայերէնից պարսկերէն թարգմանութիւններ եւ յաճախ էլ ելոյթ պարսից հռչակաւոր գրողներից որոշների մասին Ալֆրէդ Մանանեանի միջոցով որպէս նախկինում պարսից գրականութեան համալսարանի դասախօս:

տիս նուիրուեց: Դր. Է. Բաղդասարեանը ծնունդով իրանահայ է ծնուած 1957 թ. ապրիլի 5 կանադայում: Նրան ճանաչելու առումով որպէս ընկերներ տեղեկութիւններ փոխանցեցին՝ Ռուբէնը, Էդիկը եւ Սարգիսը, ապա Գրական Խմբի խօսնակ՝ Ջաւէն Գրիգորեանը ուրախութիւն յայտնեց նրա ներկայութեան համար ակնարկներով նրա մասին հրաւիրեց արտայայտուելու:

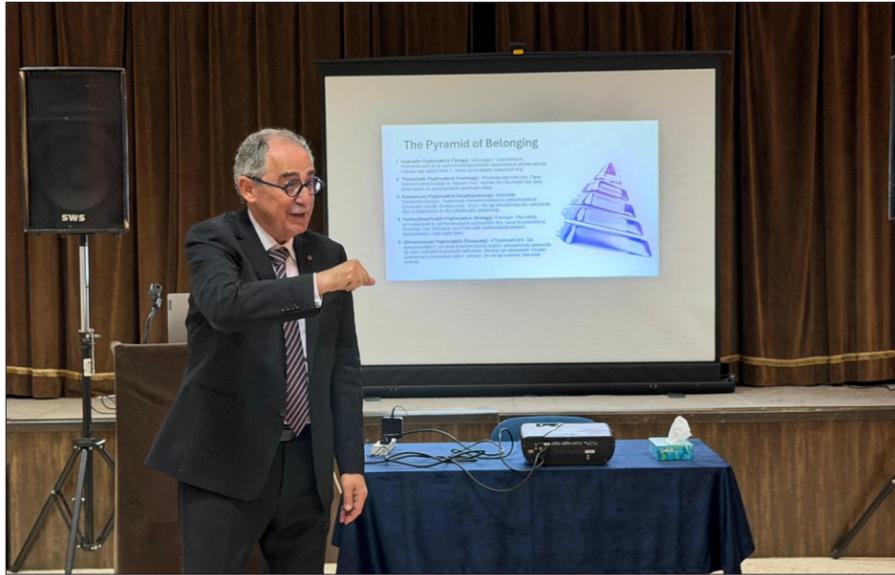
Գրական շրջանակում առաւելաբար հայ գրականութիւն է արծարծուած եւ յօբեկեաներ է կազմակերպուած, ինչպէս ցարդ կատարուել է՝ Պարոյր Սեւակի, Եղիշէ Չարենցի, Ակսել Բակունցի, Վահան Տէրեանի եւ Յովհաննէս Թումանեանի, իսկ ծրագրուած է Միսակ Մեծարենցի յօբեկեանը կատարել 2026 թ. փետրուար 25-ին:

Դի. Է. Բաղդասարեանը համառօտ ներկայացրեց իր հրատարակուած եւ կատարած աշխատանքների, նաեւ վեց հատորով անտիպ կիլիկիոյ թագաւորութեան եւ այլ գործերի մասին: Նա ներկայացրեց իր վերջին հրատարակուած գիրքը՝ «Հայաստանի Հանրապետութեան Հարաւ-Արեւմտեան սահմանները եւ Թուրքիա-Նախիջեան միջանցքը» խորագրով բաղկացած 455 էջերից ընդգրկելով քարտէզներ, պայմանագրեր եւ փաստագրեր: Այնուհետեւ անգոհունակ սրտիւ ու քննադատական հայեացքով այն կեցուածքին, որ անտարբերութիւն է տիրում հայ գրողներին:

Հայ գրականութիւնը մեր ազգային եւ հայկական գոյութիւնն է, հայրենասիրութեան արեւաճածանչը, մարդասիրական շեփորականչը, բարոյական արժէքների խորիմաստ մեղեդին:

Այժմ ներկայացուած է փետր-

Հայուն Հայկական Ինքնութիւն(ներ)՞ը Դոկտ. Հրայր Ճէպէճեանի Դասախօսութիւն - Զրոյցը Ամմանի Մէջ

2026-ի Փետրուար ամսուայ առաջին կէսին, ԱՄՄ-ի Ալեք Մանուկեան Սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Ընդհանուր Քարտուղար Ծոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան՝ Դոկտ. Հրայր Ճէպէճեանի Դասախօսութիւն - Զրոյցը՝ ՀԱՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԻՆՔՆԵՍԻԹԻՒՆ(ՆԵՐ)՞Ը Խորագրով, որը կազմակերպուած էր ԱՄՄ-ի Մշակութային Յանձնախումբի կողմէ:

Շատ շահակտ եւ այժմեան, բոլորիս մտահոգող այս նիւթը այնպիսի վաւերական ձեւով ներկայացուց որը ստեղծեց աշխոյժ գրոյց մը յարգելի բանախօսի եւ ներկաներուն միջեւ, խոր հետք եւ ազդեցութիւն ունենալով երիտասարդ սերունդին մէջ, որու արդիւնքը դեռ կը քաղենք:

Դասախօսութեան մէջ շօշափեց Հայ Ինքնութեան ընտրութիւնը, ազգանունէն զատ: Որպէս Ազգային Ինքնութիւն, պետական, ապրելակերպի, մաս կազմելով համաշխարհային Հայկական ցանցի, ինչպէս եւ անհատական գետնի վրայ:

Ամմանի Ազգային Մարզական Միութիւնը, 71 տարուայ Հայ մշակոյթը պահպանող կառուց մըն է, որը կը տածէ տարբեր սերունդներու Հայ ինքնութեան հպարտութիւնը, ստեղծելով եւ պահպանելով՝ պատկանելիութեան զգացումը Հայ Ազգի հանդէպ, եւ առիթ կը ստեղծէ, Դոկտ. Հրայրի նման Հայ ինքնութեան սիրով լուսաւոր անձերու ներկայութիւնը՝ համայնքին հետ կապելու: Ան շեշտեց կարեւորութիւնը Հայկական կառուցներու պահպանման եւ հզօրացման:

Դոկտ. Ճէպէճեանը իր տիկնոջ Դոկտ. Արտա Ճէպէճեանի հետ միասին երկար տարիներ է արդէն Ամմանահայ համայնքին հարազատ դառնալով, կ'աշխատին իրենց ներդրումը ունենալ Յորդանանի մէջ հայապահպանման ոգին սնուցանելով, իրենց ամէն մէկ այցով:

Դոկտ. Հրայր Ճէպէճեանի աշխատանքը բարձր գնահատուած է Պարզեւատրուելով ՀՀ

Սփիւռքի Նախարարութեան «Մայրենի Դեսպան» շքանշանով, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան «Մերոպ Մաշտոց» շքանշանով՝ ձեռամբը Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Արամ Ա. Վեհափառի, եւ դարձա-

եալ «Մերոպ Մաշտոց» շքանշանով Հայ Կաթողիկէ եկեղեցիի Կաթողիկոս-Պատրիարք Ռաֆայէ Մինասեան Հոգեւոր Տիրոջ կողմէ, մեկնելով իր երկար տարիներու Ազգային-եկեղեցական ու Աստուածաշունչի գործունէութիւններու համար: Ինչպէս նաեւ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ գործող Քրիստոնէական "Strategic Resource Group" կազմակերպութեան կողմէ՝ ան պարգևատրուեցաւ «Լապիպ Մատանաթ» ի յիշատակի հաստատուած մրցանակով որ կը տրուի անձերու որոնք հոգեւոր, մշակութային եւ ընկերային մարզերու մէջ իրենց գործունէութեամբ նպաստ բերած են հաւաքականութիւններու մէջ:

Բախտաւոր են բոլոր անոնք որոնք առիթ ունեցած են Դոկտ. Հրայրի ներկայութիւնը վայելելու եւ լուսաւոր միտքերը ունկնդրելու:

ՄԱՐԱԼ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Ատենապետ՝ Ազգային Մարզական Միութեան
Ամման, Յորդանան

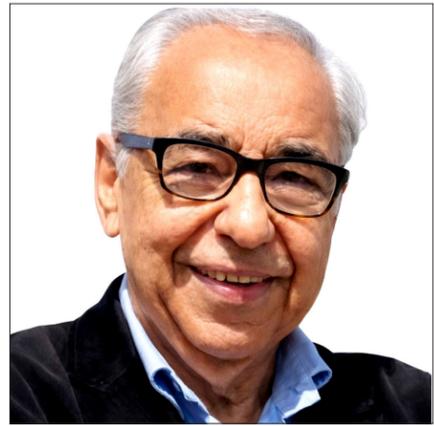
Ազգային Յուղարկաւորութիւն Բժիշկ Բանաստեղծ Տօքթ. Իգնա Սարըասլանի

Պոլսոյ «Մարմարա» թերթէն կ'իմանանք թէ Փետրուարի 14-ին իր հոգին աւանդած է հայ գրականութեան անդաստանի վաստակաշատ գրչի մշակ, միգրատացիոն վիրաբոյժ Տօքթ. Իգնա Սարըասլան:

Հանգուցեալը՝ իր հեղինակութիւններով արժանացած է Սարգիս Պօղոսեան բանաստեղծութեան մրցանակին, Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Ալեք Մանուկեան առաջին գրական մրցանքին, բանաստեղծութեան առաջին մրցանակին եւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան Հայկաշէն Ուզունեան գրական մրցանակին:

Նկատի ունենալով հանգուցեալի երախտաշատ վաստակը հայ գրականութեան անդաստանէն ներս Սահակ Բ. Սրբազան Պատրիարք հօր տնօրինութեամբ, կազմակերպուած էր ազգային յուղարկաւորութիւն, որ տեղի ունեցաւ Սուրբ Երրորդութիւն Եկեղեցոյ մէջ 18 Փետրուար, 2026, Չորեքշաբթի, ուրկէ մարմինը փոխադրուեցաւ Շիրշիի ազգային գերեզմանատունը եւ հողին յանձնուեցաւ Մտաւորականներու թաղին մէջ:

Արարողութեանց նախագահեց Ն.Ա. Սահակ Պատրիարքը: Իրենց յարգանքի վերջին տուրքը մատու-

ցանելու եկած էին բովանդակ հոգեւորական դասը, ինչպէս նաեւ համայնքային ու թաղային մարմինները: Արդարեւ, արժանի յարգանք հայ գրականութեան վաստակաշատ սպասաւորին, որուն թարգմանութիւններուն ալ արժանացած բազում հեղինակութիւնները՝ պատուով կ'արձանագրուին իսթանպուլահայ գրականութեան եւ մշակոյթի պատմութեան մէջ:

Միայն աշխատակից մը չէ որ կորսնցուց «Մարմարա»-ն, այլ նաեւ պոլսահայ նոր բանաստեղծութեան ինքնատիպ սպասաւոր մը՝ մէկ այն հառապիւտ մարդոցմէ, որոնք բաւը կը շօշափէին բժիշկի խնամքով, իսկ սէրը՝ կը գրէին բանաստեղծի խոցելի սրտով:

Յուցահանդէս Սելանիկի Մէջ «Յունական եւ Հայկական Դիցաբանութիւնը Երախտներու Աչքերով»

Սելանիկի քաղաքապետարանին եւ Յունաստանի մէջ Հայաստանի դեսպանութեան նախաձեռնութեամբ, քաղաքապետարանի մեծ սրահին մէջ, քաղաքացիական «Յունական եւ Հայկական Դիցաբանութիւնը երախտներու աչքերով» խորագրով ցուցահանդէս մը: Հոն ներկայացուած են հայաստանեան արուեստի դպրոցներու 5-18 տարեկան սաներու շուրջ 100 ստեղծագործութիւններ:

Բացման ելոյթներով հանդէս եկան դեսպան Տիգրան Մկրտչեան եւ Սելանիկի փոխ-քաղաքապետ

Սփիրոս Յուլիփիս: Դեսպանը կարեւոր նկատեց մշակութային այս նախաձեռնութիւնը՝ հայ եւ յուն ժողովուրդներու բարեկամութիւնը սերտացնելու եւ զիրար աւելի լաւ ճանչնալու առումով: Փոխ-քաղաքապետն իր կարգին ընդգծեց որ այս միջոցառումը կը նպաստէ յայն հասարակութեան հայկական դիցաբանութեան աւելի մօտէն ծանօթ թանալու որ՝ այժմ քիչ ծանօթ է: Յուցահանդէսը բաց պիտի մնայ մինչեւ Փետրուար ամսուան վերջաւորութիւնը:

ՄԱՐՄԱՐԱ

www.massispost.com
Daily News Update

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ՀՈԳԻ ՇԱՍԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ՇԱՍԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՇՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

Գրական Յորելեան - Պոլսահայ Կեանք Ռոպեր Զատտեճեան - 100

Երկուշաբթի, 26 Յունուար 2026-ի երեկոյեան ժամը 8:30-ին, բացառիկ տոնախմբութիւն էր պուրասայ իսաեան Սանուց Միութեան մեծ սրահին մէջ: Սանուցի վարչութիւնը՝ ատենապետութեամբ տիկին Մարիամ Տրամէրեանի եւ վարչականներու, բծախնդրօրէն հարուստ յայտագիր էին պատրաստած՝ մեծարելու Հայաստանի եւ Սփիւռքի հայ խմբագիրներու արդի պատմութեան երիցագոյն խմբագրապետը, հայ գրականութեան եւ լրագրութեան ասպարէզին մէջ ութսուն անընդմէջ տարիներ հակուած եւ ստեղծագործած մեծանուն երախտաւոր գրող, վիպագիր, պատմաւածագիր, թարգմանիչ Ռոպեր Հատտեճեանը (Պոլիս, 26 Յունուար 1926 - Պոլիս, 6 Սեպտեմբեր 2025), անոր ծննդեան 100-ամեակին առթիւ: Հանդիսութիւնը կը վայելէր բարձր հովանաւորութիւնը Նորին Ամենապատիւ Տ. Սահակ Բ. Մաշալեանի, Թուրքիոյ Հայոց պատրիարքին, որ ներկայ եղաւ հանդիսութեան եւ արտասանեց իր սրտի խօսքը: Պատրիարքին ընկերակցութեամբ ներկայ եղան բարձրաստիճան եւ պատկառելի եկեղեցական դէմքեր ալ: Ներկայ էին ամբողջ սրահը լեցուցած հոծաթիւ գրասէր ներկաներ, հիւրեր, մեծ յոբելեարին երկու որդիները, «Մարմարա» օրաթերթի հրատարակութեան տնօրէնն ու վարչական տնօրէնը՝ Արի եւ Այգ Հատտեճեանները: Գործադրուեցաւ գեղարուեստական ճոխ ու պատշաճ յայտագիր - մենեթ, նուագ, պար, ասմունք: Արտասանուեցան արտերկրէն յղուած սրտի խօսքեր: Այս առիթով բանախօսելու համար իսաեան Սանուցի Միութիւնը Պէյրութէն յատուկ հրահրած էր Արշակ Զօպանեան Մշակութային Միութեան նախագահ, «Ծաղիկ» եւ «Աղթամար» գրական թերթերու խմբագիր Յակոբ Տիւնեայեանը, որուն բանախօսութիւնը այս առիթով կը տրուի ստորեւ:

համագրուան մըն է, որ կ'ունենայ շարունակութիւն այլ առիթներու համար ալ: Զրոյցը սրտի խօսքերու շղթայաշար մը, որ կ'երկարի առիթէ առիթ:

Այստեղ գալիք քանի մը ժամ առաջ երբ մտայ «Մարմարա» օրաթերթի խմբագրատուն, խմբագրատան աշխատակիցները, խմբագրութեան պատասխանատու եւ տնօրէն Պարոն Արի Հատտեճեանը տեսնելով, յիշեցի մօտիկ անցեալին իմ յաճախակի այցելութիւնները այս ջերմ յարկի տակ, բայց խոր ցաւով չգտայ մեր խմբագրապետ Ռոպեր Հատտեճեանը, բացի անոր առինքնող ու խօսուն պատկերէն՝ պատին վրայ: Զկրցայ զսպել ներքին փղծկումս, յուզմունքիս ալիքը, տեսնելով ֆիզիքայէս Մեծ Բացական: Վերջին անգամ ճիշդ երեք տարի առաջ՝ 26 Յունուար 2023-ին, Երեւանէն յատուկ եկեր էի Պոլիս, խմբագրատուն, խմբագրապետ Ռոպեր Հատտեճեանի երկու որդիներուն՝ Արի եւ Այգ Հատտեճեաններու հետ ոգեորութեամբ ուղղուելու դէպի Մեծ Երախտաւորին բնակարանը՝ Թարապիա շրջանէն ներս, ՀՀ Սփիւռքի գործերու գլխաւոր յանձնակատար Պր. Զարեհ Սիւնեանի յատուկ Շնորհաւորագիրը յանձնելու «Մարմարա»-ի մեծավաստակ խմբագրապետին՝ վերջինին բարեբաստիկ տարեդարձին՝ 97-ամեակին առիթով:

Երբ Շնորհաւորագիրը այն ատեն յանձնեցի Ռոպեր Հատտեճեանին, անոր բնակարանին մէջ անշուշտ, եւ երբ ան ինձմէ խնդրեց որ ե՛ս կարգամ Շնորհաւորագիրին բովանդակութիւնը ներկաներուն առջեւ - այստեղ ներկայ էին եւ արդէն մեզ կը սպասէին տիկին Մարիամ Տրամէրեանը, օրդ. Մաքրուհի Պ. Յակոբեանը, տիկին Սիլվա Կոմիլեանը, այժմ հանգուցեալ՝ Արամ Գամպուրեանը եւ անշուշտ Հատտեճեան ընտանիքները - Հատտեճեանի եւ իմ միջեւ հետաքրքրական ու յուզումնախառն գրոյց մը բացուեցաւ, որ յաւերժ քանդակուած պիտի մնայ մտքիս մէջ: Ընթերցումս աւարտելէ ետք խմբագրապետին աչքերուն մէջ ոչ թէ ուրախութեան կամ գոհունակութեան, այլ տրտմութեան կայլակներ տեսայ: Ան գրեթէ հետեւեալ նոյն միտքերով հանդէս եկաւ ըսելով. «Այս գովաբանական, դրուատական խօսքերը, շիտակը զիս կը տխրեցնեն, Պր. Տիւնեայեան, երբ կամայ ակամայ կը մտածեմ, թէ գեղեցիկ հայերէնով գրուած այս տողերը, հայերէն լեզուն եւ հայերէնի հարուստ բառամթերքը, քանի՞ հոգի պիտի գործածէ՞ այս աշխարհէն իմ սերունդիս, զիս կանխող սերունդին ալ մեկնումէն

ետք: Ո՞վ պիտի հետաքրքրուի, ո՞վ պիտի կարդայ եւ հասկնայ վարուժանի, Թէքէեանի, Մեծարենցի, Թումանեանի, Իսահակեանի, Զարենցի եւ միւս արեւմտահայ ու արեւելահայ գրագէտներու ստեղծագործութիւնները, հայերէն լեզուի ոգին ու հոգին, անոնց արարումները ջիղն ու սիրտի բաբախումները: Անոնք՝ որ եղան մեր արդի գրականութեան երկու հատուածներուն մեծագոյն դարբինները, վարպետները, որոնք իրենց սնունդը ստացան Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի, Հայոց գիրերու գիւտարարի, մեր Առաջին Դաստիարակի հոգիին աւագանէն»:

Ինչո՞ւ յիշեցի Մեսրոպ Մաշտոցը: Եւ տեղի՞ն է որ յիշեցի: Կը յիշեմ Մեսրոպ Մաշտոցի ժամանակաշրջանին՝ 387 թուականին կաթողիկոս դարձած Սահակ Պարթեւը, այդ ժամանակուան թագաւոր Վառնանուշի, որոնց ամբողջական նեցուկով եւ խրախուսանքով, Մեսրոպ Մաշտոց 405-406 թուականներուն յօրինեց Հայոց Այբուբենը: Հարկաւ ես այստեղ պիտի չխօսիմ մեր Ոսկեդարի՝ 5-րդ դարու Հայ կեանքը ոգեցինող, գոտեպնդող իրադարձութիւններուն, զարգացումներուն մասին, որոնք սկիզբ առին մասնաւորապէս 405-406 թուականներուն՝ Հայոց գիրերու գիւտով, այնուհետեւ ալ՝ Ս. Աստուածաշունչի հայերէն թարգ-

տարի է 2025-2026-ը հայ ժողովուրդին համար: Քանի՞ հայ մամուլ յիշեց ու գրեց այս մասին. այդ կը թողում մամուլի հետեւող մէն մի ընթերցողի, բայց կը հաւատամ, որ «Մարմարա» այսուհետեւ ամէն օր պիտի գրէ այս մասին ու բաց պիտի չձգէ Հայոց գիրերու գիւտի 1620-ամեակի արձագանգները, կրկին վեր առնելով իր աւագ խմբագրապետին Մեսրոպաշունչ պատգամը, «ԱՍԻԿԱ ԱՅԲ Է»:

Օր մը, քիչ մը յանդուզն հարցում մը ըրի Պր. Ռոպեր Հատտեճեանին եւ ըսի. «Պր. Հատտեճեան, դուք որ գեղեցկօրէն գրած էք «Պտոյտ Հայ Գրականութեան Պարտեզին Մէջ» յօդուածաշարքը, երբեմն կը մեղադրուիք, որ չկրցաք տաղանդներ պատրաստել, սերմեր ցանել այդ պարտեզին մէջ: Հիմա ալ կ'ըսէք, թէ նոր սերունդը չի կարգար հայերէն կամ չէ հետաքրքրուած հայերէնով»: Հատտեճեան՝ գոյ ժպտող աչքերուն՝ պատասխանեց. «Պր. Տիւնեայեան, գրականութիւնը ոսկերչութիւն չէ, ատաղձագործութիւն ալ չէ, որպէսզի որպէս աշկերտ քովդ աշկերտ մը նստեցելով իրեն սորվեցնես: Գիտէ՞ք այսօր որքան թուրք արհեստաւորներ կան, որոնք միշտ երախտապարտութեամբ կը յիշեն ըսելով, թէ իրենց վարպետները հայեր են եղած եւ անոնցմէ շատ բաներ են սորված: Արհեստ կրնաս

մանութեամբ, այլ կ'ուզեմ անդրադառնալ, որ դարահասակ մ'ամբողջ Հայ Գիրին, Հայ Գրականութեան ու մշակոյթին հանդէպ իր անխառն սէրով իր կեանքը նուիրաբերած Ռոպեր Հատտեճեան մեր աշխարհէն մեկնեցաւ, յաւերժ ճամբորդ դարձաւ, իր անմահութեան թուականը կնքելով 2025-ին, այսինքն՝ Հայոց գիրերու գիւտի 1620-ամեակի տարին: Ու ասիկա, պատահական արձանագրութիւն մը չէ, երբ մեծ խմբագրապետը 20 տարի առաջ՝ 2005-ին, մեծ խանդավառութեամբ հրատարակած էր իր «Յուշատետր» շարքի հատորներէն 43-րդը, որ կը կրէ «ԱՍԻԿԱ ԱՅԲ Է» անունը: Կը յիշէք բոլորդ, թէ հեղինակին՝ Ռոպեր Հատտեճեանի կողմէ այդ հատորը այն ատեն նուիրուած էր Հայոց գիրերու գիւտի 1600-ամեակին: Ուրեմն, մենք ազգովին այսօր կը նշենք Ս. Մեսրոպի՝ «Օշականի անհուն մեռեալ» ստեղծած Հայ գիրերու գիւտին 1620-ամեակը, որուն հանդէպ բազում փառաբանանքներն ու մեծարանքի տողերը տասնամեակներ շարունակ տողեցեայ Ռոպեր Հատտեճեանի օրհչով, «Մարմարա»-ի էջերուն մէջ:

Մէկ խօսքով՝ յոբելեանական

սորվեցնել, բայց գրականութիւն չես կրնար սորվեցնել, գրականութիւնը արհեստ սորվեցնելու չի նմանիր: Ո՞ւ մէկ գրագէտ կրնայ իր քով ուրիշ գրագէտ մը պատրաստել՝ եթէ այդ ուրիշը երկնատուր գրական տաղանդ չունի: Մէկ խօսքով՝ եթէ ան Աստուածատուր գրական կրակը չունի իր մէջ: Իսկ եթէ տաղանդ ու գրական կրակը ունի իր մէջ ի ծնէ՞ արդէն վարպետի պէտք չունի, ինք որպէս գրագէտ կը յայտնուի հրապարակի վրայ»:

Իրաւացի էր Պր. Հատտեճեան: Ահա թէ ինչո՞ւ Խրախուսիներ, Զահրատներ, Վարդ Շիկահերներ, Արամ Գամպուրեաններ, Իգնատիոս Սարգսյաններ, Մաքրուհի Պ. Յակոբեաններ չեն յայտնուիր այլեւս: Այո՛, իրաւացի էր Պր. Հատտեճեան, երբ կ'ընդգծէր, թէ ինք բացարձակապէս յոյս չունի որ Պոլիսը իր հայախօսութիւնը վերագտնէ օր մը՝ ի տես այսօրուան անփառունակ իրավիճակին...: Միայն հրաշքի համագոր ուժ մը պոլսահայութեան կրնայ վերադարձնել վարուժաններու, Թէքէեաններու, Մեծարենցներու, Սիպիլներու նման նոր տաղանդներ...: Այս բոլորով հանդերձ,

Ռուպեր Գատնեման - 100

Շարունակում է 17-էն

Հատուկ նշանակություն էր չուներ, միշտ կրկնեց ըսելով, որ յուր երաշխիքն է կեանքի շարունակականությունը, գոյությունը:

Քիչ առաջ ես լիշեցի Ռուպեր Հատնեմանի «ԱՍԻԿԱ ԱՅԲ է»-ն՝ իր «Յուշատետր»-ի շարքի հատորներուն 43-րդը: «ԱՍԻԿԱ ԱՅԲ է» անունը, որ հեղինակին իսկ կողմէ նուիրուած էր Հայոց գիրերու գիւտի 1600-ամեակին, գրի առնուած ու հրատարակուած էր 2000 թուականի Հոկտեմբեր-Նոյեմբեր ամիսներուն, իր ներշնչումը առնելով թուրքիոյ Հայոց երջանկայիշատակը պատրիարք, Ամենապատիւ Տ. Մեսրոպ արքայ. Մուսթաֆեանէն, Սրբոց Թարգմանչաց տօնին աւիթով, Կոլոտ պատրիարքի դամբանին առջեւ կատարուած հրահանգի դէմ թելադրութենէ մը: «Հիմա բոլորդ ալ լիշեցէք Հայերէն Այբուբենի մեր Առաջին Ուսուցիչը»:

Այս հրահանգին մեկնելով Ռուպեր Հատնեման կը թափանցէ Հայերէնի Առաջին Ուսուցիչի խորհուրդէն ներս եւ իր ընթերցողները կ'առաջնորդէ դէպի բարոյական երջանկութիւնը այն բոլոր հայասէրներուն, որոնք իրենց կեանքին մէջ ունեցան Հայոց Այբուբենի Առաջին Ուսուցիչը:

Աւելին. «ԱՍԻԿԱ ԱՅԲ է» հատորը կը բովանդակէ ուրիշ հիւթեղ յօդուածաշարքեր եւս, ինչպէս՝ «Մահազը՝ Աշնան Տերեւներու Համար» խորհմաստ ու բանաստեղծաշունչ յօդուածաշարքը, որ թերեւս արժանի էր նմանապէս իր անունը տալու ուրիշ հատորի մը:

Նոյնքան հետաքրքրական է «Ո՛ւր Գացին Գրամեքենաները» խորագրեալ յօդուածաշարքը, որուն մէջ հեղինակը՝ Ռուպեր Հատնեման, կը դանդաղի հին ու նոր գործիքներու իրարայժողոթութեան ու հոնկէ յայտնուող մտածումներու եւ որոնումներու վրայ: Մէկ խօսքով՝ լիշեալ հատորը լեցուն է առանձին յօդուածներով ալ, որոնք երբեմն երգիծական բնոյթ ունին եւ ա՛նպայման մեզ խորհրդածութեան կ'առաջնորդեն. բայց ա՛նպայման կը դառնան հաճելի ընթերցանութեան նախանիւթ:

Վերջապէս լիշատակման արժանի է նաեւ, թէ լիշեալ հատորը գեղատիպ կողմ մը ունի, որ գարդարուած է լուսահոգի Պերճ էրզեանի ձեռագրերէն եղող թունազարդ «Ա»ով պատրաստուած գարդատախտակով մը: Իսկ ետեւի կողքին վրայ կրկին տեղ տրուած է հալչպահայ յայտնի լուսանկարիչ՝ Յովհաննէս Չամսարեանի ոսպնեակով առնուած դիմանկարին, որուն տակ տպուած է՝ «ԱՍԻԿԱ ԱՅԲ է» յօդուածաշարքէն կարճ հատուած մը, ուր կը կարդանք. «Կը Սիրեմ Քեզ՝ Հայոց Լեզուի Ուսուցիչ: Դուն ալ ընտրեալ մըն ես տասնեակ հազարներու մէջէն, որուն ուսերուն վրայ դրուեցաւ մեր Գիրին ու Լեզուին ծառայելու անվերջանալի ծառայութիւնը: Քեզի ալ հրահանգուեցաւ անտեսանելի ուժերու կողմէ. «Կեանքիդ մինչեւ վերջը հաւատարիմ պիտի մնաս այս առաքելութեան. երբե՛ք պիտի չվհատիս, երբե՛ք պիտի չնայիս, թէ ետեւէդ քանի՞ աշակերտ կու գայ: Ա՛յս է քու առաքելութիւնդ եւ սակէ ուրիշ առաքելութիւն չունենաս»:

Թանկագին գրասէր ներկա-

ներ, 27 Հոկտեմբեր 1967-ին, երբ Սուրէն Շամլեանի հիմնադրութեամբ «Մարմարա» օրաթերթի խմբագրապետութիւնը Սեդա եւ Պետրոս Զօպեաններէ յանձնուեցաւ ե՛ւ վստահուեցաւ Ռուպեր Հատնեմանին, վերջինը արդէն կազմաւորուած գրող ու գրագէտ մարդ, առաջին օրէն իրեն նշանաբան ընտրեց Հայ գրականութեան ու մշակոյթի տարածումը, «Մարմարա»-ն առաջնորդելով յաջողութեանէ յաջողութիւն՝ գայն դարձնելով պոլսահայ, Հայաստանի ե՛ւ Սփիւռքի ընթերցողին ամէնէն փնտռուած ու առողջ միտքերով լուսաբանող թերթերէն մին: Ինչպէ՞ս: Հատնեման «Մարմարա»-ն շարունակ սոսկ լրագրական աղբիւր, տեղական, արտասահմանեան ու քաղաքական լուրեր բաշխող սովորական թերթ, այլ առաջին եւ ներքին էջերու վրայ մշակոյթի ու գրականութեան, արուեստի աշխարհէ հայ դէմքերու մասին մնայուն էջեր ներկայացնող մամուլ: Ան իր հիւթեղ հիւմորով ալ մասին ինծի յաճախ կ'ըսէր, թէ յաջողած է գրական «Մարմարա»-ն «ամուսնացնել» քաղաքականութեան հետ: Իսկ ես ալ հիւմորով կը պատասխանէի. «Պր. Հատնեման, քաղաքականութիւնը, որ իր մէջ կը ներառէ շատ անգամ անբաղձալի լուրեր ընթերցողին համար, ինչպէ՞ս կրնաք ամուսնացնել համամարդկային արժէքներ վեր առնող գրականութեան հետ. քաղաքականութիւն-գրականութիւն ամուսնութենէ ի՞նչ կրնայ ծնիլ»:

Այսպէս կը գրուեցէինք Պր. Հատնեմանի հետ եւ ախորժակով կը խնդայինք...: Ռուպեր Հատնեման շատ կարեւոր առաքելութեան մը մարդը եղաւ իր համայնքէն ներս: Շնորհիւ իր յաջողակաւ յորդորներուն՝ ուղղուած եկեղեցականներու եւ պատարագի քահանայ հայրերու, գանոնք կը մղէր որ հայկական եկեղեցիներու մէջ պատարագներու ընթացքին, երբեմն բազմիս կրկնուած ու տժգունած քարոզներու քով հաւատացեալ Տօնի հրամցուի հայ գրականութենէ ընտիր էջեր, որպէսզի մեր հաւատացեալ ժողովուրդը չմոռնայ մեր դասական մեծերուն գրական գոհարները, ինչո՞ւ չէ նաեւ պոլսահայ ժամանակակից անուանի դէմքերու՝ Խրախունիի, Զահրատի եւ միւս գրողներու ստեղծագործութիւնները, որոնք այնքան գեղեցիկ արեւմտասայերէնով հիւսուած ու նուիրուած են մեզի: Չեմ գիտեր, թէ մինչեւ այսօր կը շարունակուի՞ այս գեղեցիկ աւանդութիւնը պոլսահայ եկեղեցիներէ ներս: Սակայն Ռուպեր Հատնեմանի «Մարմարա»-ն շուրջ վեց տասնամեակ ոչ միայն սատարեց Հայ լեզուի տարածման՝ Հայ գրականութեան ջանհիւրը ըլլալով, այլ՝ որպէս այս երկրի օրէնքներուն հաւատարիմ մամուլ, գրեց ու պաշտպանեց իր բոլոր հայրենակիցներուն, ազգային կեդրոններուն արդար շահերը, ընդդիմանալով ե՛ւ քննադատելով Պոլսոյ մէջ 1955-ի 6-7 Սեպտեմբերի շարայուճ դէպքերը, նոյն ստեն գերադասելով իր ապրած երկրին ընդհանրական շահերը: Իր այս խոհեմ, անկաշառ ու կշռադատեալ վարքագիծին համար ան արժանաջաւ թէ՛ եկեղեցական, թէ՛ աշխարհական, թէ՛ քաղաքական եւ թէ՛ հայաստանեան բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու կողմէ բարձ-

րագոյն գնահատանքի, բազմաթիւ մետաղներու եւ կոնդակներու:

Երբ կը խօսիմ Ռուպեր Հատնեմանի «Մարմարա»-ին մասին, չեմ կրնար չմտաբերել, որ «Մարմարա»-ն յաջողած է կազմել ընթերցողներու մեծ ընտանիք մը՝ Հայաստանէն մինչեւ Սփիւռքի հեռաւոր ափերը: Առաւել՝ իրեն մտերիմ անմիջական բարեկամներու եւ գորակիցներու շրջանակ մը՝ շնորհիւ խմբագրապետին շրջահայեաց ու առողջ դատողութիւններուն, թերթին հաւասարակշռեալ ուղղուածութեան, անաչառ մտածողութեան:

Այս գծով, չեմ կրնար չխօսիլ նոյնիսկ Ռուպեր Հատնեման ազնուահոգի, խոնարհ ու համեստ մարդուն մասին, եսակեղրոն մտածելակերպէ խորշոյ, ուրիշներու՛ ալ արժէքները վեր առնող եւ անոնց մասին գրող, նուիրեալ մարդուն մասին, եւ ասիկա փոքր արժանիք մը է մարդու մը համար, որ նոյնիսկ Ռուպեր Հատնեմանն է:

Ռուպեր Հատնեման՝ ակնարկելով իր հրապարակագրական-լրագրական ասպարէզին յաճախ կրկնած է ըսելով, թէ խմբագիր մը սոսկ լրագրութեամբ, լուրեր հաղորդելով, հոսկ հոնկէ լուրեր քաղելով ու գանոնք մի՛այն սփռելով պէտք է գեղար, այլ պարտի իր խմբագրական աշխատանքի կողքին գրական էջեր ալ արտադրել, այլոց գրականութեան ալ տեղ տալ թերթին մէջ ու գրել, ի պահանջել հարկին՝ օտար գրականութենէ թարգմանութիւններ ալ ներկայացնել ընթերցողին: Ահա այսպէ՛ս եղաւ «Մարմարա»-ն՝ Հատնեմանի շուրջ վեց տասնամեակ խմբագրապետութեան տարիներուն:

Այ՛ո, Ռուպեր Հատնեման ԵՐԵՎԱՆԻ ՅԻՅԻՅ Ե Հայ խմբագիրներու պատմութեան մէջ: Առանձին ասող մը: Ճիշդ վահան թէքէեան մեծ բանաստեղծին «Լուսաւորչի Կանթեղը» բանաստեղծութիւնը մեզի լիշեցնող. «... Ան կը շողայ առանձին, ա՛յնքան անջատ միւսներէն / Որ ուրիշ ձեռք մը կարծես գանի վառեց գաղտնօրէն...»: Աստուած վառեց Կանթեղը Հատնեմանի «Մարմարա»-ին, 1967-ի 27 Հոկտեմբերին, վառեց ու կախեց գայն Պոլսոյ երկնակամարին, մեզի համար, յաւիտեան...

Քանի մը խօսք ալ, թէ Ռուպեր Հատնեման ինչպէ՞ս մուտք գործեց գրականութիւն:

1946 թուականը անկիւնադարձային կը համարուի 20-ամեայ երիտասարդ Հատնեմանի համար, երբ նոյն տարուան Մայիսին, Խաչիկ Ամիրեանի եւ Վարուժան Աճեմեանի խմբագրութեամբ լոյս տեսնող «Անի» գրական ամսագրի առաջին թիւին մէջ լոյս կը տեսնէ իր «Բառասխալ» խորագրով մէկ պատմուածքը, որ նոյնը նախապէս լոյս էր տեսնել թրքերէն լեզուով: Չեզմէ շատերը գիտեն կամ լսած են, թէ Հատնեման իր գրական ճանապարհի սկզբնաւորութեան փորձեր կատարած է թրքերէն բանաստեղծութիւններ գրելով: Բայց ան երբեք չուզեց որ այդ բանաստեղծութիւնները օր մը լոյս տեսնեն: Այս նիւթին մասին խօսելով ինծի օր մը ըսաւ, թէ «անոնք տպուելիք բաներ չէին, հետեւաբար գանոնք արժանի ըրի օրհնեալ գամբելդին»:

Յիշեալ տարին՝ 1946-ին, երբ կը հիմնուի Միւսթարեան Մանուց Միութեան «Սան» պարբերաթերթը, վերջինին շուրջ կը համախմբուին պոլսահայ գրական նոր դէմ-

քերը: «Սան»-ը կը դառնայ գրական վառարան՝ ջերմարար միասնութիւն մը ստեղծելով «Խաթանպուլահայ Արդի Գրականութիւն» անուան շուրջ համախմբուած նորահաս գրական տղոց, որոնք կը կոչուէին Զահրատ, Զարեհ Խրախունի, Ռուպեր Հատնեման, Գեղամ Սեւան, Վարուժան Աճեմեան, որոնց յետագային պիտի միանային շատ ուրիշներ: Հատնեման՝ որպէս Միւսթարեանցի, «Սան»-ի առաջին թիւին մէջ հանդէս կու գայ «Գոյութեան պաշտութիւն» խորագրեալ յօդուածով մը, որուն մէջ պարզ ու զլզլուն արեւմտահայերէնով մը ան կը բացատրէ Գոյացական վարդապետութեան (Existentialism) հետեւող ժան Փօլ Սարթրի եւ այլ գոյապաշտ փիլիսոփաներու վարդապետութիւնը, պարբերաթերթի նոյն թիւին մէջ Փրանսերէնէ թարգմանելով Շ. Ռէժիմանսէի «Հակասութիւններ» խորագրեալ կտորը: Գրականութեան հակուած աշխատասիրութիւն մ'արդարեւ, որ ցոյց կու տայ երիտասարդ իսկ տարիքին Հատնեմանի արտացոլացնող տաղանդը՝ Փրանսերէն լեզուով ու Փրանսերէնէ թարգմանութիւններ կատարելու անոր հմտութիւնը, այդ մասնաւորապէս պարտելով Փրանսերէն լեզուի իր ուսուցիչին՝ Պր. Զոլէթիինին: Այսպէս է որ «Սան» պարբերաթերթը գրական նկարագիր ալ կը կերտէր Հատնեմանի եւ իր սերնդակից գրողներուն մէջ:

Աւելի ուշ Հատնեման պատմուածքներով եւ արձակ բանաստեղծութիւններով հանդէս եկաւ «Ճառագայթ» պարբերաթերթին մէջ: Բազմաթիւ թարգմանութիւններ կատարեց Փրանսացի իմաստասէր ու փիլիսոփայ գրողներու գործերէն, հասնելով Հայ գրականութեան հարուստ անդամստան եւ գրական պարտէզներ մեր մեծակարկառ գրողներուն, որոնցմէ մասնաւորապէս երկու Յակոբները՝ Յակոբ Մնձուրին եւ Յակոբ Մարթայեանը (Յակոբ Տիւրաչար), հանդիսացան հայերէն գրելու մղող գլխաւոր դէմքերը ոչ միայն Հատնեմանի, այլեւ պոլսահայ գրականութեան ժամանակակից միւս դէմքերուն ալ. կը թուեմ անունները.՝ Տոքթ. Վարդան Կոմիկեան՝ մեր «Ամուսնի իշխանուհի» Միլվա Կոմիկեանի կողակիցը, Զաւէն Պիպեռեան, վաղամեռիկ Կարպիս Ճանիկեան, Զահրատ, Զարեհ Խրախունի, Տոքթ. Վարդ Շիկահեր, Արա Կարմիրեան, Գեղամ Սեւան, Արամ Գամպուրեան, Կարպիս Ե. Մուրատեան, Օննիկ Չըչըճեան, Նեղարդ Գոյովան, վարդերեան Գարակէօզեան, Տոքթ. Իգնատ Սարլասլան, Անդան Էօզէր, Վարուժան Աճեմեան, Խաչիկ Ամիրեան, Մաքրուհի Պ. Յակոբեան, Մկրտիչ Մարկոսեան, Արսէն Ճանեան, Սինան Թանտրեան եւ ուրիշներ:

Ռուպեր Հատնեման նախ իսթանպուլի համալսարանի Գիտական ֆաբրիլթէթի Ֆիզիք-Մաթեմատիքի ճիւղին արձանագրուելէ եւ ամբողջ տարեշրջան մը բոլորելէ ետք, յաջորդ տարեշրջանին կ'արձանագրուի Գրական ֆաբրիլթէթի Փիլիսոփայութեան ճիւղին՝ այդ աւարտելով 1950-ին՝ գիտութեան ծառայութեան մտնելէ առաջ: Երբ տարի ետք կ'ամուսնանայ շնորհալի օրիորդ Սիւզան Դանիկեան-Հատնեմանի հետ՝ միաստանակալ աշխատելով հիւսուածեղէնի հսկայ գործարանի մը մէջ,

ՄԱՅԱԶԴ

ԲԺԻՇԿ ԼԵՒՈՆ ՔԵՎԸՆ ԳԵՏԵՐԵԱՆ
Փետրուար 10, 1965-Փետրուար 4, 2026

Սրտի դառն կսկիծով կը գոլթենք մեր ամուսնոյն, հօր եւ հարազատին՝ ԲԺԻՇԿ ԼԵՒՈՆ ՔԵՎԸՆ ԳԵՏԵՐԵԱՆԻ մահը որ պատահեցաւ Փետրուար 4, 2026ին:

Հանգուցեալի յուղարկաւորութեան եկեղեցւոյ կարգը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 24, 2026ին, Ս. Պետրոս Հայց. Առաք. եկեղեցւոյ մէջ, կէսօրուան ժամը 12:00ին, 17231 Sherman Way, Van Nuys, CA 91406, որմէ ետք թաղման կարգը Ֆորըսթ Լոնի Հոլիվուտ Հիլզի գերեզմանատան մէջ, ժամը 1:30ին, 6300 Foreslt Lawn Drive, Los Angeles, CA 90068:

Գումարուեցաւ ԱՄՆ Արեւմտեան Թեմի

Շարունակուած էջ 15-էն

ներկայացուց ընդարձակ զեկոյց՝ Թեմական կեանքին եւ ծառայութեան տարբեր բնագաւառներուն վերաբերեալ: Ան անդրադարձաւ Թեմական եւ վարչական կառուցներու գործունէութեան, Պատգամաւորական ժողովին, կրթական հաստատութիւններուն՝ շաբաթօրեայ եւ կիրակնօրեայ վարժարաններուն, երիտասարդական միութիւններուն (AYCO/CYMA), սարկաւազաց պատրաստութեան դասընթացներուն, տիկնանց միութիւններուն, երգչախումբերուն եւ «Ներուժ» ծրագիրներուն ու աշխատանքներուն:

Զեկոյցին մէջ տեղ գտան նաեւ քահանայից թեկնածուներու պատրաստութեան ընթացքը, Սուրբ Ներսէս Ընծայարանի առաքելութիւնը, առաքելական ծուխերու (Mission Parishes) գարգացումը, stewardship նախաձեռնութիւնները, Թեմական ճամբարը, Յովսէփեան վարժարանը, նորարարութեան ծրագիրները, դասախօսական շարքերը եւ ծխականներու մասնաւոր ուղեցոյց ձեռնարկը: Ներկայացուցան նաեւ Թեմի 100-ամեակի եւ Reclaim նախաձեռնութիւններու ծրագիրները, ինչպէս նաեւ քարոզչութեան նուիրուած յատուկ միջոցառումները: Հոգեւորականաց ընդհանուր ժողովի ընթացքին տակաւին քննարկուեցան կարգապահական հարցեր, Թեմէն ներս եկեղեցական

կարգ ու կանոնի պահպանման դիտարկումով: Իսկ հոգեւոր հայրերը ներկայացուցին իրենց ծխական զեկոյցները՝ լուսաբանելով տեղական հովուական կեանքը, ձեռքբերումները, մարտահրաւէրներն ու ապագայի ծրագիրները: Քննարկումները ընթացան կառուցողական ոգով:

Ժողովին իրենց մասնակցութիւն բերին 35 հոգեւորականներ: Մօտաւորապէս 10 հոգեւորականներ առողջական եւ այլ բանաւոր պատճառներով չկրցան մասնակցութեան իրենց բաժինը բերել ժողովին:

Ժողովէն ետք, երեկոյեան ժամը 6-ին, Սրբոց Ղեւոնդեանց տօնին առիթով Մայր Տաճարէն ներս մատուցուեցաւ Սուրբ եւ Անմահ Պատարագ՝ հանդիսապետութեամբ Սրբազան Հօր եւ մասնակցութեամբ հոգեւորականաց դասին: Պատարագը մատուցեց Արժանապատիւ Տէր Վազգէն Քահանայ Մովսէսեանը: Արարողութեան աւարտին տեղի ունեցաւ Հայրապետական մաղթանք:

Արեւմտեան Թեմէն ներս հոգեւորականաց ընդհանուր ժողովը եւ Սրբոց Ղեւոնդեանց յիշատակի Սուրբ Պատարագը դարձան հաւատքի վերանորոգութեան, ժողովուրդանուէր ծառայութեան յանձնառութեան, Աւետարանի քարոզութեան, Հայրենիքի շինութեան եւ Հայ Եկեղեցւոյ պայծառութեան նուիրուած ուխտի հրաշալի առիթներ:

Ռոպէր Հատուածեան - 100

Շարունակուած էջ 18-էն

որպէս ներկայացուցիչն անոր: Այդ ժամանակաշրջանին է որ կը ծանօթանայ մեծանուն լեզուաբան եւ լեզուագէտ, բանասէր, թրքական պաշտօնական առաջին Համայնագիտարանի («Թիւրք Անսիքլոփետիսի») խմբագրապետ Յակոբ Մարթայեանին, հանրածանօթ Յակոբ Տիլաչարին՝ ինչպէս յիշեցի քիչ առաջ: Այս ծանօթութիւնն ու յաճախակի իրա-

րու հանդիպումները ճակատագրական կարեւորութիւն ու նշանակութիւն կ'ունենան Հատուածեանի գրական-խմբագրական կեանքին մէջ: Տարբեր համդիսականներ, այս բոլորէն ետք եթէ թուարկեմ Հատուածեանի անկշռելի հարուստ հրատակը, հարիւրաւոր գիրքերը, հարաշահած կ'ըլլամ ձեր ազնիւ համբերութիւնը: Գոնէ յիշեմ տաս անուն իր նշանաւոր երկերէն. - «Կեանքի Մը Երեք

Գրական Խմբի Հանդիպում

Շարունակուած էջ 15-էն

րի նկատմամբ գրքերը չզննելով եւ ոչ քաջալերական մօտեցում է նկատուած:

Այստեղ մի հատուած իր խօսքից՝ «Մեր գրողներին սովամահ ենք անում, գրքերը չենք զննում...», արդարեւ ցաւալի երեւոյթ է:

Այնուհետեւ ելոյթներ ունեցան հետեւեալ անձիք՝ հայերէն լեզուի բառամթերքի հետազոտող եւ ստուգաբանող Էդիկ Մեհրաբեանը ըստ սովորականի ներկայացարեց հետեւեալ բառերի ծագումնաբանութիւնը եւ տարբեր հնչեղութեամբ գործածութիւնը, ինչպէս օրինակ՝ աւագ, աղաւթ եւ մագ: Անուշ Ղազարեանը ընթացեց Համօ Սահեանի՝ «Կգամ» քերթուածը, իսկ պարսկագէտ եւ գրքերի հեղինակ Հովիկ Յովհաննիսեանը թարգմանեց պարսկերէնի: Այս գողտրիկ բանաստեղծութեան վերջին տունը որպէս յիշեցում ներկայացուած է՝

Եթ միմչեւ անգամ մեքս օպուած լինի,
Եթ միմչեւ անգամ ոտքս վառուած լինի,
Եւ ճակատիս հազար հոգմի հարուած լինի,
Սիւեւոյն է, կը գամ, ուր էլ լինեմ, կը գամ:

Գետնի տակից կը գամ,
Մի հեռաւոր, անյայտ մոլորակից կը գամ,
Կը գամ ու թափ կը տամ
Հարդագողի փոշին շէմքիդ վրայ:

Ուսուցիչ Արմինէ Կունտակեանը ընթացեց իր անգլերէն գրութիւնը՝ Պօղոս Նուբար Փաշայի մասին ակնարկ նրա գործունէութեան եւ դիրքի մասին Եգիպտոսում: Մանկավարժ եւ ասմունքող Սեդա Հայրեանը ընթացեց Վահան Թեքէեանի՝ «Անունդ» գողտրիկ բանաստեղծութիւնը, յիշեց վերջին տունը՝

Ո՛չ, չեմ ուզեր, չեմ կրնա՛ր ես գայն յանձնել աշխարհի.

Երկու վանկովմ իր կուգեմ խնկել իմ կեանքս միայն,

Եւ երբ վերջին արեւիս վերջին ճաճանցը մարի՝

Անունդ ի շուրթ դեռ կ' ուզեմ ողջունել այգը մահուան.

Ո՛չ, չեմ ուզեր, չեմ կրնա՛ր ես գայն յանձնել աշխարհի...:

Ռուբէն Քոչարեանը ընթացեց իր՝ «Սիրոյ խոստովանանք» եւ «Կորած սէր» գրուածները:

Եւ այսպէս սահմանուած ժամը ակնթարթի պէս հասաւ աւարտին:

Դ. Էդիկ Բաղդասարեան եւ Զաւէն Գրիգորեան

Կիրակիները», «Յիշելով Մեր Սիրեցեալ Շնորհ Պատրիարքը», «Պտոյտ Հայ Գրականութեան Քուրիսներուն Մէջ», «Յակոբ Պարոնեանի Մտերմութեան Մէջ», «Առաստաղը», «Պտոյտ Մը Հայ Բանաստեղծութեան Պարտէզին Մէջ», «Իսթանպուլի Ներս», «Ինչէ՞ր Տեսանք, Ինչէ՞ր Լսեցինք», «Թարգմանչաց Տօն Մը Իրանահայութեան Հետ», «Օտարականներ՝ Աշխատասենակիս Մէջ», «Ռոպէր Հատուածեանին Հետ Սիրտ-Սիրտի» («ԾԱՂԻԿ» Մատենաշար Թիւ 2, պոլսահայ Ուսուցչաց Հիմնարկի բարերար եւ մշակութանուէր գործիչ Սարգիս Գիւլէկէչի մեկենասութեամբ) եւ տասնեակներով այլ երկեր:

Արդարեւ, Մեծ Երախտաւոր Հայուն մասին մեր սրտի խօսքերը վերջակէտ չունին: Ինծի եւ բոլորիս ուրախութիւնն է, որ Ռոպէր Հատուածեանի «Մարմարա» կը շարունակուի լոյս տեսնել որպէս օրաթերթ եւ պէտք է շարունակուի՝ շնորհիւ Մեծն Հատուածեանի նուիրեալ եւ ժրջան երկու որդիներու ճիգերուն՝ Արի եւ Այգ Հատուածեաններուն, հարկաւ նաեւ շնորհիւ «Մարմարա» յարատեման փարած ամբողջ աշխատակազմին: Վստահ եմ, որ Ռոպէր Հատուածեան երկիրքէն այսօր ուրախութեամբ կը մասնակցի իր 100-ամեակի տօնախմբութեան, Հայոց գիրքերու գիւտի 1620-ամեակին:

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան, Ռոպէր Հատուածեանի մահուան կապակցութեամբ անցեալ տարի իր յղած ցաւակցագիրին մէջ, ի միջի այլոց բարձր էր գնահատած Հատուածեանի ծանրակշիւ գրական վաստակը, յայտնելով թէ բովանդակ հայութիւնը կորսնցուց Հայաստանին եւ հայ ժողովուրդին իր անմնացորդ նուիրումը բերած Մեծ Երախտաւոր հայ գրագէտ մը՝ յանձին

Ռոպէր Հատուածեանի: Եթէ այդպէս է, մաղթանքս է, անշուշտ համայն հայութեան մաղթանքն է, որ հայրենի կառավարութիւնը արժանին մատուցէ՝ Մեծ Երախտաւորին անունով կոչելու Հայաստանի մէջ կառուցող բազմաթիւ նոր վարժարաններէն մէկը, վարժարանին կողքին այլ կանգնեցնելով Ռոպէր Հատուածեանի արձանը: Երանի պոլսահայ համայնքը այսօր ունենար ՀՀ կառավարութեան կողմէ Պոլսոյ մէջ հայ դեսպան մը, որ այսօր այստեղ գտնուելով՝ պաշտօնապէս մեր մաղթանքը փոխանցէր ՀՀ կառավարութեան: Յոյսով ենք, որ Հայաստանի Հանրապետութեան եւ Թուրքիոյ Հանրապետութեան միջեւ տակաւ ջերմացող յարաբերութիւններու լոյսին տակ, պոլսահայութիւնը յառաջիկային կ'ունենայ ՀՀ արտակարգ եւ լիազօր դեսպան մը, շատ հարցեր դնելով լուծումի ճամբուն վրայ:

Վերջապէս մաղթանքս է, որ Արի եւ Այգ Հատուածեանները ունենան Աստուածատուր ուժը՝ իրականացնելու Ռոպէր Հատուածեանի տուն-թանգարանի դասաւորման աշխատանքները տակաւ առ տակաւ, 27 Հոկտեմբերը պաշտօնապէս հռչակելով «Ռոպէր Հատուածեանի Տուն-Թանգարանի Օրը», այդ օր թանգարանին դուռը բաց պահելով Ռոպէր Հատուածեանը յիշող եւ յարգող բոլոր այցելուներուն առջեւ:

Յաւերժ լոյսերու մէջ ննջէ իր հոգին:

Հանգիստ՝ իր բազմատառապ աճիւններուն:

Յիշատակն արդարոց օրհնութեամբ եղիցի:

Սիրելի հայրենակիցներ, խօսքիս աւարտին թոյլ տուէք ներկայացնեմ «Ծաղիկ» գրական թերթի 2026-ի ամսորեան Բացառիկ հատորի կողքին վրայ տեղադրուած «ՌՈՊԵՐ ՀԱՏԱԾԵԱՆ» խորագրեալ բանաստեղծութիւնը, համեստիս ստորագրութեամբ:

Շնորհակալութիւն:
ՅԱԿՈՒ ՏԻՒՆԵԱՅԵԱՆ

Ողիմպիական Խաղերուն Քարինա Ակոպովան Եւ Նիքիթա Ռախմանինը Գրաւեցին 14-րդ Դիրքը

Հայաստանի ներկայացուցիչներ Քարինա Ակոպովան եւ Նիքիթա Ռախմանինը 14-րդ տեղը գրաւեցին Միլանոյ եւ Քորթինայի մէջ տեղի ունեցող 25-րդ Ձմեռնային Ողիմպիական խաղերուն:

Գեղասահի մարզական գոյգերու ազատ ծրագրին մէջ Քարինա Ակոպովան եւ Նիքիթա Ռախմանինը մասնակցեցան երկրորդ ենթախումբին: Հայաստանի ողիմպիական գոյգը ելոյթ ունեցաւ հնդկական մոթիւններով երաժշտութեան ներքոյ եւ շահեցաւ 114.39 միաւոր: Քարինա Ակոպովան երկու պտոյտներու ընթացքին ձախողեցաւ:

Քարինա Ակոպովան եւ Նիքիթա Ռախմանինը «Արցախ» կարճ ծրագրով շահած էին 66.27 միաւոր եւ 12-րդ տեղով որակաւորուած էին ազատ ծրագրին:

Ախոյեանի տիտղոսը նուաճեցին ճափոնացիք Ռիքու Միուրան եւ Ռիւտի Քիհարան՝ վստակելով 231.24 միաւոր:

Քէյնը Նշանակեց Իր 500-րդ Կոլը Եւ Գերազանցեց Ռոնալտուի Ցուցանիշը

Գերմանիոյ ախոյեան Միլնիթի «Պայըրնըրի» եւ Անգլիոյ հաւաքականի կեդրոնական յարձակող Հէրի Քէյնը նշանակեց իր 500-րդ կոլը իր ֆուլթայոլային ասպարէզին մէջ՝ 743 հանդիպումի ընթացքին: Պոնտեալիկայի 22-րդ հանգրուանին «Պայըրն» 3:0 արդիւնքով յաղթեց «Վերտերին», իսկ Քէյնը դարձաւ տուպլի հեղինակ:

Քէյնը գերազանցեց Քրիստաւանու Ռինալտուի ցուցանիշը: Փորթուկալացի յարձակողը 500 կոլի հասած էր 755 խաղի ընթացքին: Մրցանիշը կը պատկանի Լիոնէն Մէսիին, որ 632 խաղի ընթացքին հասած էր 500 կոլի:

«Ինթեր» 3աղթեց «Եուվենթուսին»

Իտալիոյ Ա Սերիայի 25-րդ հանգրուանին Միլանոյի «Ինթեր» 3:2 արդիւնքով յաղթեց Թուրինի «Եուվենթուսին»: Յաղթական կոլը աւելցուած ժամանակին նշանակեց Պիոթր Չելինսքի:

Հայաստանի հաւաքականի նախկին աւագ Հենրիխ Մխիթարեանը պահեստայիններու կազմին մէջ էր եւ խաղադաշտ չմտաւ:

ՊՍԺ-ն Պարտութիւն Կրեց՝ 1:3 Արդիւնքով

Ֆրանսայի առաջնութեան 22-րդ հանգրուանին ախոյեան ՊՍԺ-ն հիւրընկալեց «Ռէնին» եւ պարտութիւն կրեց 1:3 արդիւնքով:

ՊՍԺ-ն 51 կէտով կը շարունակէ գլխաւորել մրցաշարային աղիւսակը, իսկ «Ռէնը» 5-րդ դիրքին վրայ է՝ 34 կէտով:

Վինիսիուսի Տուպլը Ապահովեց «Ռէալի» 3աղթանակը

Սպանիոյ առաջնութեան 24-րդ հանգրուանին «Ռէալ Մատրիտը» 4:1 արդիւնքով յաղթեց «Ռէալ Սոսիետատին»: Պրագիլցի յարձակող Վինիսիուս դարձաւ տուպլի հեղինակ՝ երկուքն ալ 11 մեթրանոցներէ: Կոլ նշանակեցին նաեւ Կոնսալո Կարսիան եւ Ֆետերիքօ Վալվերտէն: «Ռէալ» 60 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը:

«Արսենալ», «Լիվըրպուլ», «Մանչեսթըր Սիթի» Եւ «Չելսի» Հասան Անգլիոյ Գաւաթի 1/8 Եզրափակիչ

Լոնտոնի «Արսենալը» հասաւ Անգլիոյ Գաւաթի խաղարկութեան 1/8 եզրափակիչ: Ընդունելով «Ուիկան Աթլէթիքը» «Արսենալ» յաղթեց 4:0 արդիւնքով:

Անգլիոյ ախոյեան «Լիվըրպուլը» եւս հասաւ 1/8 եզրափակիչ: 3:0 արդիւնքով յաղթելով «Պրայթըրնին»: «Մանչեսթըր Սիթին» հիւրընկալեց «Սոլֆորտ Սիթիին» եւ յաղթեց 2:0 արդիւնքով:

Լոնտոնի «Չելսին» հիւրընկալուեցաւ «Հալ Սիթիին» եւ յաղթեցին 4:0 արդիւնքով:

Փրեմիեր Լիկա. 26-րդ Հանգրուանի Արդիւնքներն Ու Մրցաշարային Աղիւսակը

Անգլիոյ Փրեմիեր Լիկայի առաջնութեան մէջ աւարտեցան 26-րդ հանգրուանի հանդիպումները:

Առաջատարը փոխախոյեան «Արսենալն» է՝ 57 կէտով: Երկրորդ դիրքին վրայ ընթացող «Մանչեսթըր Սիթին» ունի 53 կէտ:

- Արդիւնքները՝
- «Չելսի» - «Լիտո Նուայթըրա»՝ 2:2
- «Էվերթըն» - «Պորսմութ»՝ 1:2
- «Թոթըմհեմ» - «Նիւքասլ Նուայթըրա»՝ 1:2
- «Ուեսթ Համ» - «Մանչեսթըր Նուայթըրա»՝ 1:1
- «Ասթըն Վիլա» - «Պրայթըրն»՝ 1:0
- «Քրիսթալ Փելաս» - «Պարնլի»՝ 2:3
- «Մանչեսթըր Սիթի» - «Ֆուլհեմ»՝ 3:0
- «Նոթիքմիտհեմ Ֆորեսթ» - «Ուոլվերհեմփթըն»՝ 0:0
- «Սանդըրլենտ» - «Լիվըրպուլ»՝ 0:1
- «Պրենթֆորտ» - «Արսենալ»՝ 1:1:

ՈւեֆԱ-էն Ամենաշատ Մրցանակային Գումար Ստացած Ակումբներու Տասնեակը

Ախոյեաններու Լիկայի գաւաթակիր ՊՍԺ-ն անցեալ մրցաշրջանին UEFA-էն ամենաշատ մրցանակային գումար ստացած ակումբն էր, կը հաղորդէ կազմակերպութեան պաշտօնական կայքը: Փարիզեան ակումբը ստացած է 144.4 միլիոն եւրօ:

- Տասնեակը հետեւեալն է.
- ՊՍԺ՝ 144.4 միլիոն եւրօ
- «Ինթեր»՝ 136.6 միլիոն եւրօ
- «Արսենալ»՝ 116.9 միլիոն եւրօ
- «Պարսելոնա»՝ 116.5 միլիոն եւրօ
- «Պայըրն Միլնիթի»՝ 105.8 միլիոն եւրօ
- «Պորուսիա Տորթմունտ»՝ 102.1 միլիոն եւրօ
- «Ռէալ Մատրիտ»՝ 101.8 միլիոն եւրօ
- «Լիվըրպուլ»՝ 98.1 միլիոն եւրօ
- «Պայէր»՝ 87.1 միլիոն եւրօ
- «Աթլէթիքօ Մատրիտ»՝ 84.9 միլիոն եւրօ